

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Uppsats för tillämpade studier 20p
Skatterätt och bolagsrätt HT 2005
Programmet för juris kandidatexamen
Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet
Författare: Andreas Stranne
Handledare: Robert Pålsson

Europabolag –

En EG-rättslig associationsform för gränsöverskridande ombildningar
och samverkan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRKORTNINGAR

SAMMANFATTNING

1. INLEDNING.....	7
1.1 Bakgrund och syfte.....	7
1.2 Frågeställningar.....	9
1.3 Metod och material.....	9
1.4 Avgränsningar.....	9
1.5 Disposition	10
2. LAGSTIFTNINGEN	10
2.1 Allmänt	10
2.2 Förordningen om europabolag	11
2.3 Fusionsdirektivet.....	11
2.4 Moder/dotterbolagsdirektivet.....	12
2.5 Svensk lagstiftning i förhållande till SE-förordningen	13
2.6 IAS-förordningens tillämplighet.....	15
3. BOLAGSRÄTTSLIGA SPÖRSMÅL	16
3.1 Inledning och grundläggande krav	16
3.2 Bildandet av ett europabolag	16
3.2.1 Allmänt	16
3.2.2 Bildande genom fusion	17
3.2.3 Bildande genom holdingbolag och dotterbolag	18
3.2.4 Ombildning och europabolag som bildar eget dotterbolag	19
3.3 Organisation och registrering av europabolag.....	20
3.4 Flyttning av det registrerade sätet.....	21
3.5 Gränsöverskridande fusion istället för offentliga uppköpserbjudande?	22
3.6 Bolagsrättsliga för- och nackdelar	24
4. SKATTERÄTTSLIGA SPÖRSMÅL	25
4.1 Inledning.....	25
4.2 Svensk internationell beskattning	25

4.3	Beskattning vid bildande av europabolag.....	27
4.4	Löpande beskattning av europabolag	30
4.4.1	Beskattning på bolagsnivå	30
4.4.2	Beskattning på ägarnivå.....	33
4.5	Vissa skatterättsliga frågor vid gränsöverskridande verksamhet	33
4.5.1	Kravet på att den överförda egendomen skall bindas till det fasta driftstället i överlåtarstaten	33
4.5.2	Gränsöverskridande resultatutjämnning.....	35
4.6	Fusionsdirektivets utvidgade betydelse.....	36
4.6.1	Allmänt och direktivets utveckling	36
4.6.2	Civilrättsligt underlag	37
4.6.3	Fusionsdirektivets tillämplighet på europabolag i dagsläget.....	38
4.6.4	Anpassning av svensk skattelagstiftning till följd av ändringar i fusionsdirektivet	39
4.7	Skatterättsliga för- och nackdelar	41
5.	AVSLUTANDE KOMMENTARER	42
6.	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	45

Förkortningar

ABL	Aktiebolagslagen (SFS 1975:1385)
AMN	Aktiemarknadsnämnden
Ds	Departementsserien
EEG	Europeiska Ekonomiska Gemenskapen
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet
EGT	Europeiska gemenskapernas officiella tidning
ET	European Taxation
EU	Europeiska Unionen
IAS	International Accounting Standards
IBFD	International Bureau of Fiscal Documentation
IL	Inkomstskattelagen (SFS 1999:1229)
KOM	Förberedande rättsakt från Kommissionen
NyABL	Ny Aktiebolagslag
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
Prop.	Proposition
SE	Societas Europaea
SOU	Statens offentliga utredningar
SvSkT	Svensk Skattetidning
ÅRL	Årsredovisningslagen

Sammanfattning

Den 8 oktober 2004 trädde EG:s förordning 2157/2001 (SE-förordningen) om europabolag i kraft. SE-förordningen är bindande och gällande i alla medlemsstater inom EU. På samma dag trädde även viss civilrättslig och skatterättslig lagstiftning i kraft i Sverige i syfte att hantera de särskilda frågeställningar som kan uppkomma till följd av bildande av europabolag. Från och med detta datum har det alltså varit möjligt att bilda den nya associationsformen; europabolag (Societas Europaea). Ett europabolag är en europeisk associationsform som främst är skapad för att underlätta för företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet inom EU.

Ett europabolag kan bildas på fem olika sätt. Bildandet kan ske genom fusion, bildande av holdingbolag, ombildning, bildande av dotterbolag både genom nationella publika aktiebolag och genom redan bildade europabolag. Gemensamt för dessa bildningsmöjligheter är att de endast kan ske av redan befintliga juridiska personer, vilket utesluter möjligheten för fysiska personer att vara stiftare. Vidare måste ett europabolag ha både sitt säte och huvudkontor i samma medlemsstat och aktiekapitalet måste uppgå till minst 120 000 euro samt skall det framgå av firman att det är ett europabolag, vilket sker genom tillägg av förkortningen Societas Europaea, SE. Om en viss fråga om europabolagen inte regleras i SE-förordningen så skall stöd i första hand sökas i europabolagets bolagsordning om detta uttryckligen tillåts i SE-förordningen. I andra hand skall stöd sökas i den svenska lagstiftningen genom lag (2004:575) om europabolag och förordning (2004:703) om europabolag som trädde i kraft samma dag som SE-förordningen. Om stöd saknas även där, så skall man i tredje hand söka ledning i de svenska lagbestämmelser som gäller för publika aktiebolag. I sista och fjärde hand kan stöd sökas i bolagsordningar som gäller för publika aktiebolag.

Europabolagsformen är främst ett intressant alternativ för stora företag som ingår i en koncern som har omfattande gränsöverskridande verksamhet inom EU. De främsta fördelarna med denna bolagsform torde då vara att en ökad möjlighet till reducerade administrationskostnader, ett gemensamt legalt ramverk samt att ökade möjligheter till gränsöverskridande omstruktureringar genom fusion och flytt av det registrerade sätet. Det kan dock konstateras att europabolagsformen, snart ett år, efter ikraftträdandet av SE-förordningen, inte har blivit någon succé. En möjlig orsak till detta kan vara avsaknandet av

en harmoniserad skatterättslig regelring av europabolagen inom EU. I dagsläget finns det endast tre registrerade europabolag i Sverige, vilka endast är s.k. ”papperskonstruktioner” utan någon egentlig verksamhet. Den stora nordiska bankkoncernen Nordea har dock offentliggjort att de skall ombildas till ett europabolag, men enligt uppgift från det aktuella bolaget lär det dröja en bit in på år 2007 innan projektet verkställs. Sammanfattningsvis skulle man kunna säga att europabolagsformen är en associationsform som besitter en stor framtida potential men att det för tillfället saknas juridiska förutsättningar, i synnerhet beträffande den skatterättsliga regleringen, för att den till fullo skall kunna blomma ut.

1. Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

En av grundpelarna i EU är strävandet efter en gemensam inre marknad. På denna marknad skall individer och företag bl.a. fritt kunna handla, arbeta, producera och byta tjänster med varandra. Detta skall ske under lika konkurrensförhållanden. Som ett led i genomförandet av en inre marknad har det skapats ett EG-rättsligt regelverk på bolagsrättens område. Syftet med detta har varit att underlätta bolagens verksamhet och samarbete på den gemensamma marknaden genom att upprätthålla likvärdiga rättsliga förutsättningar för bolag som verkar inom unionen. Som en direkt följd av arbetet för en gemensam inre marknad har rådet beslutat om förordning (EG) 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag (benämns fortsättningsvis som "SE-förordningen"). Tre år senare, dvs. den 8 oktober 2004, trädde SE-förordningen i kraft som bindande och direkt tillämplig lagstiftning i Sverige. Direktivet om arbetstagarinflytande¹ i europabolag var knutet till förordningen. Från och med detta datum har det således varit fullt möjligt att bilda ett europabolag hos Bolagsverket i Sverige. Ett europabolag betecknas med förkortningen SE, som betyder "Societas Europaea" på latin.²

Syftet med skapandet av SE-förordningen var att ge bolag som är verksamma i flera jurisdiktioner inom EU en möjlighet att bilda en legal enhet som omfattas av enhetliga regler och i princip endast ett administrativt system. Genom denna reglering skall gränsöverskridande verksamhet kunna bedrivas utan att skillnaderna i respektive medlemslands lagstiftning och den begränsade territoriella tillämpningen av de nationella lagstiftningar som gäller för affärsdrivande bolag hindrar eller försvårar detta. Minskade administrationskostnader för bolag som vill sprida sin affärsverksamhet över flera medlemsstater, har också angivits som ett av syftena för införandet av en gemensam bolagsform.³

Europabolag är per definition en juridisk person i form av en europeisk associationsform för gränsöverskridande samverkan i aktiebolagsform. Enligt art 7 i SE-förordningen har

---

¹ Rådets direktiv nr 2001/86/EG av den 8 oktober 2001 om komplettering av stadgan för europabolag vad gäller arbetstagarinflytande.

² Prop. 2003/04: 112, s 43.

³ Svernlöv & Blomberg, "Europabolag- en ny associationsform 2004", Ny juridik 2003:3, s 7f.

medlemsstaterna möjlighet att bestämma att europabolag som är registrerade inom viss medlemsstat skall vara skyldiga att förlägga sitt huvudkontor och säte till samma ort. Något sådant krav har ännu inte införts för europabolag i Sverige.⁴

Diskussioner om en gemenskapsrättslig bolagsform är dock ingen ny företeelse utan har pågått länge. I slutet på femtioalet lades det första förslaget till stadga om europabolag fram av några nederländska advokater. Det första officiella förslaget till en förordning om europabolag framställdes först den 30 juni 1970 av den Europeiska kommissionen.⁵ Det krävdes således mer än trettio år av förhandlingar och ytterligare fyra förslag innan enighet kunde nås om stadgarnas utformning i den nu gällande förordningen. Tanken var från början att införa en bolagsform som omfattades av gemensamma EG-regler i alla avseenden istället för medlemsstaternas nationella lagstiftning. Förslaget från 1970 omfattade således bolagsbildning, organisationsstruktur, koncernbildning, redovisning, beskattning, fusion, medbestämmande för arbetstagarna och upplösning av bolaget. Under perioden för förhandlingarna uppdagades dock att det var oerhört svårt att nå upp till dessa högt ställda ambitioner. Resultatet blev att många frågor överläts till den nationella lagstiftaren. Av den anledningen innehåller förordningen ett flertal hänvisningar till den nationella lagstiftningen som gäller för publika aktiebolag i den medlemsstat där bolaget har sitt säte (se bl.a. artiklarna 5, 15 och 18). I andra frågor anges att den nationella lagstiftaren får utfärda föreskrifter som kompletterar förordningen och skall tillämpas på europabolag hemmahörande i den medlemsstaten (se bl.a. artiklarna 2.5, 7 och 8.7). Om förordningen och eller annan EG-lagstiftning inte innehåller någon speciell reglering för europabolag, skall dessa, enligt art 9 förordningen hamna under samma regler som ett nationellt publikt aktiebolag i den stat där europabolaget har sitt säte. Med anledning av senast nämnda bestämmelse har många bestämmelser lämnats utanför förordningens reglering. Ett sådant område är beskattning av europabolag.⁶

Syftet med föreliggande uppsats är att, ur ett svenskt perspektiv, belysa såväl bolagsrättsliga som skatterättsliga spörsmål med anledning av tillkomsten av europabolag. Dessutom syftar uppsatsen att utreda vilken betydelse fusionsdirektivet kommer att ha beträffande

---

⁴ Hall & Lundgren, "Europabolag, SvSKT 10/2003," s 771.

⁵ EGT 1970 C 124, s 1.

⁶ Prop. 2003/04:112, s 43.

beskattningen av europabolagen samt att reflektera över europabolagsformens för- och nackdelar såväl bolagsrättsligt som skatterättsligt.

1.2 Frågeställningar

För att kunna uppnå de nyss angivna syftena, att belysa bolagsrättsliga och skatterättsliga frågor samt reflektera över europabolagsformens för- och nackdelar måste först frågorna om bildandet och organisationen av ett europabolag besvaras. Vidare måste det utredas hur ett europabolag skall beskattas vid bildandet och i den löpande verksamheten. Dessa frågeställningar är i sin tur förknippade med frågan om vilka fördelar respektive nackdelar det finns med bolagsformen europabolag. Följaktligen måste således företeelsen europabolag först utredas ur ett bolagsrättsligt perspektiv. Därefter kan det skatterättsliga perspektivet ta vid. Slutligen skall fusionsdirektivets betydelse för beskattningen av europabolagen belysas.

1.3 Metod och material

Europabolagsformen är en relativt ny företeelse på den bolags- och skatterättsliga arenan, vilket innebär att det inte går att tillgå någon vidare utförlig dokumentation om densamma i litteraturen. Det finns av samma skäl inte heller någon praxis att studera där europabolagsformen är inblandad. Därför har jag, i huvudsak, studerat förarbetena till den svenska lagstiftningen och regleringen av europabolag på gemenskapsnivå. Vidare har jag studerat ett flertal artiklar om europabolag i svenska och internationella juridiska tidskrifter. Slutligen har jag använt mig av material från skatteavdelningen på Mannheimer Swartling Advokatbyrå.

1.4 Avgränsningar

Vad gäller avgränsningar kommer jag endast att behandla europabolag utifrån ovan nämnda frågeställningar. Jag kommer i detta avseende att undersöka både regler som är gemensamma för alla medlemsstater och nationella bestämmelser som enbart är tillämpliga för europabolag med säte i Sverige eftersom regleringen av europabolag inom EU, enligt ovan, är starkt beroende av varje medlemsstats nationella lagstiftning. Vad gäller de nationella bestämmelserna så kommer jag framförallt att koncentrera mig på de skatte- och

bolagsrättsliga regleringar som rör europabolag på nationell nivå. Rådets direktiv nr 2001/86/EG, beträffande arbetstagarnas rätt till inflytande kommer inte närmare att behandlas, dels pga. att uppsatsen inte skall bli alltför omfattande och dels för att det redan skrivits så mycket inom detta område.

1.5 Disposition

I fråga om disposition av uppsatsen kommer inledningsvis ett kapitel om lagstiftning av europabolag (kapitel 2), där tillämplig gemenskapsrätt och svensk lagstiftning kommer att behandlas. Därefter följer två kapitel där europabolag först utreds ur ett bolagsrättsligt perspektiv (kapitel 3) och sedan ur ett skatterättsligt perspektiv (kapitel 4). Avslutningsvis mynnar uppsatsen ut i några avslutande kommentarer (kapitel 5).

2. Lagstiftningen

2.1 Allmänt

Europeiska Unionens Råd ("rådet") har, som tidigare nämnts, antagit två rättsakter avseende europabolag, en förordning och ett direktiv. En förordning har direkt och likadan effekt i alla medlemsstater och utgör därmed en del av medlemsstaternas nationella lagstiftning.

Medlemsstaterna behöver därför inte, till skillnad mot direktiv, implementera förordningen i den nationella lagstiftningen för att den skall gälla.⁷ När det gäller EG-lagstiftningen på skatteområdet beträffande europabolag regleras detta genom direktiv. I december 2003 antogs ändringar i det s.k. moder/dotterbolagsdirektivet (90/435/EG och 2003/123/EG). Dessa trädde i kraft 1 januari 2005 och innebär att europabolag numera också omfattas av nämnda direktiv. Genom de av kommissionen föreslagna ändringarna av fusionsdirektivet,⁸ skall europabolag från och med den 1 januari 2006 även finnas med på listan över associationsformer som omfattas av fusionsdirektivet.⁹

---

⁷ Bernitz & Kjellgren, *Europarättens grunder*, s 37-38.

⁸ KOM (2003) 613 från oktober 2003.

⁹ Hall & Lundgren, "*Europabolag*", SvSkT 10/2003, s 772.

2.2 Förordningen om europabolag

SE-förordningen innehåller sju avdelningar som totalt omfattar 70 artiklar. Den första avdelningen innehåller allmänna bestämmelser (art 1-14). I den andra avdelningen anges processen vid bildande av bolagen (art 15-37). Därefter följer den tredje avdelningen som reglerar europabolagens sammansättning, dvs. hur bolaget skall vara organiserat (art 38-60). I avdelning fyra finns två bestämmelser om årsbokslut och koncernbokslut (art 61-62) och i avdelning fem regleras europabolagets upplösning, likvidation etc.(art 63-66). I avdelning sex som endast består av en artikel (art 67) regleras vad som gäller för medlemsstater som inte deltar fullt ut i eurosamarbetet, däribland Sverige. Avdelning sju avslutar SE-förordningen med slutbestämmelser om t.ex.; att alla medlemsstater skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa ett effektivt genomförande av förordningen (art 68-70).¹⁰

2.3 Fusionsdirektivet

Genom kommissionens förslag¹¹ till ändring av fusionsdirektivet,¹² skall europabolag finnas med på listan över associationsformer som omfattas av fusionsdirektivet ("direktivet"). Kommissionens förslag antogs den 17 februari 2005 i form av direktiv 2005/19/EG. Detta direktiv behöver dock inte vara implementerat förrän 1 januari 2006. Frågan om europabolagen omfattas av fusionsdirektivet fram till 1 jan 2006 kommer därför vidare att diskuteras nedan, se avsnitt 4.6.

Direktivet riktar sig till alla EU: s medlemsstater.¹³ Till skillnad från en förordning, måste ett direktiv implementeras för att gälla i varje medlemsstat. Fristen för när direktivet skulle vara implementerat löpte ut den 1 januari 1992. Sverige implementerade direktivet i samband med inträdet i EU 1995. Detta skedde genom en särskild lag om inkomstbeskattning vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG (IGOL).¹⁴ Fyra år efter Sveriges medlemskap i EU (1999), ersattes nyss nämnda lag med en gemensam reglering för inhemska och gränsöverskridande omstruktureringar, där reglerna delades upp mellan ett antal skilda

---

¹⁰ Ds 2003:15, s 15-16.

¹¹ KOM (2003) 613 från oktober 2003.

¹² Rådets direktiv 90/434/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater.

¹³ Se art 13, direktiv 90/434/EEG om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater.

¹⁴ SE SFS 1994, SOU 1994:100, prop. 1994/95:52 och 1994/95: SkU10.

lagar.¹⁵ Idag återfinns reglerna i inkomstskattelagens (IL) kapitel: 37, 38, 48a och 49. De nytillkomna staterna som trädde in i unionen den 1 maj 2004 omfattas också av direktivet. EES-länderna omfattas dock inte av direktivet, då EES-avtalet i motsats till vad som gäller för fri rörlighet och icke-diskriminering, inte omfattar direktiv (sekundärrätt) på skatteområdet.

Till sin omfattning består direktivet av 13 artiklar som är indelade i fem avdelningar. I den första avdelningen (art 1-3) definieras ett antal centrala termer och begrepp. Här anges t.ex. de ombildningssituationer som regleras av direktivet och vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att en transaktion skall omfattas av direktivets förmånliga skatteregler. I den andra avdelningen (art 4-8) regleras skattefriheten. I avdelning tre (art 9) hänvisas till att artiklarna 4-6 gäller vid överföringen av tillgångar. Fjärde avdelningen (art 10) tar sikte på specialfallet; överföring av en stadigvarande verksamhetsgren. Till sist återfinns slutbestämmelser i den femte avdelningen (art 11-13). Syftet med själva direktivet är just att underlätta företagsombildningar, genom att de berörda bolagen slipper beskattning vid omstruktureringsåtgärder. Avsikten är dock endast att skjuta fram beskattningen till en senare tidpunkt, dvs. en form av uppskov av beskattningen. För att kunna göra detta tillämpas kontinuitetsprincipen både beträffande bolags- och ägarnivå.¹⁶

2.4 Moder/dotterbolagsdirektivet

Direktiv 90/435/EEG, ”moder/dotterbolagsdirektivet”, tillkom den 23 juli 1990 i syfte att skapa ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater inom EU. Direktivets främsta syfte var att lindra merbeskattningen för utdelningar från utländska bolag, jämfört med utdelningar från inhemska bolag. Att utdelningar från utländska bolag beskattades hårdare, ansågs strida mot den allmänna neutralitetstanken i EG-fördraget. För att kunna uppnå nämnda syfte anger moder/dotterbolagsdirektivet därför att vinstutdelning från dotterbolag till moderbolag skall undantas från källskatt och moderbolagets stat måste antingen avstå från beskattning av utdelningen eller beskatta den och istället ge moderbolaget avräkning för den skatt som belöper på utdelningen och som har betalats av dotterbolaget.¹⁷

---

¹⁵ Lag (1998:1601) om uppskov med beskattningen vid andelsbyten, lag (1998:1602) om uppskov med beskattning vid andelsöverlåtelser inom koncerner och lag (1998:1603) om beskattning vid fusioner, fissioner och verksamhetsöverlåtelser, lag 1998:1601 om uppskov med beskattningen vid andelsbyten och lag.

¹⁶ Direktiv 90/434/EEG och Ståhl, Fusiondirektivet, s 40f.

¹⁷ Mattsson Nils, Svensk internationell beskattning, s 76.

För att ytterligare förbättra möjligheterna att undvika dubbelbeskattning av mottagen utdelning inom en koncern, lade kommissionen under år 2003 fram ett förslag om ändring av direktivet. Detta arbete mynnade ut i en överenskommelse mellan medlemsstaterna den 22 december 2003 om ändring i det befintliga direktivet.¹⁸ Ändringsdirektivets bestämmelser trädde i kraft den 1 januari 2005.¹⁹ Ikraftträdandet av ändringsdirektivet innebär att flera nya typer av associationsformer omfattas av moderdotterbolagsdirektivet, däribland europabolag. De nya associationsformerna har föranlett ett flertal tillägg i IL. Exempelvis anges det i 24 kap 16 § IL att andelar i ett utländskt företag som hör hemma i en utländsk stat som är medlem i EU, förutsatt att de allmänna villkoren i 24 kap 13 och 14 §§ IL är uppfyllda, skall anses som näringsbetingade också om innehavet motsvarar 10 procent eller mer av andelskapitalet i företaget. Detta gäller också om andelarna är lagertillgångar. En grundläggande förutsättning för att en andel skall vara näringsbetingad enligt 24 kap 13 och 14 §§, är att det är fråga om en andel i ett aktiebolag eller en ekonomisk förening. Eftersom europabolag som är registrerade i Sverige skattemässigt skall behandlas som svenska aktiebolag så omfattas även europabolagsformen av bestämmelserna om näringsbetingade andelar i 24 kap IL, se vidare under avsnitt 4.4.1. I 24 kap 16 § preciseras dessutom vad som avses med företag som hör hemma i en utländsk stat som är medlem i EU och här hänvisas dessutom till bilaga 24.1 IL, i vilken europabolagsformen finns uppräknad.²⁰

2.5 Svensk lagstiftning i förhållande till SE-förordningen

Om en viss rättslig fråga har reglerats i SE-förordningen, får ingen annan medlemsstat införa nationella bestämmelser i samma fråga. Några nationella regler får i princip inte heller införas även om det gäller frågor som inte regleras direkt av SE-förordningen. I artikel 9 i nämnda förordning regleras vad som skall gälla i senast nämnda situation. I första hand skall ledning sökas i bestämmelserna i europabolagets bolagsordning, förutsatt att SE-förordningen uttryckligen medger det. I andra hand skall då ledning sökas i de lagbestämmelser som har antagits för att tillämpa gemenskapsåtgärder som särskilt avser europabolag, vilket torde avse sådana regler som medlemsstaterna enligt EG-rätten är skyldiga att införa beträffande europabolag. I tredje hand hänvisar SE-förordningen till de bestämmelser som gäller för ett

---

¹⁸ Se rådets direktiv 2003/123 EG av den 22 december 2003 om ändring i rådets direktiv 90/435/EEG om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater.

¹⁹ Lag (2004:1147) om ändring i inkomstskattelagen.

²⁰ Lodin m.fl., Inkomstskatt en läro- och handbok i skatterätt del 2, s 347.

publikt aktiebolag som är bildat i enlighet med lagstiftningen i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. I fjärde och sista hand skall stöd sökas i gällande bolagsordningar för publika aktiebolag. Det nyss nämnda innebar att det inte var aktuellt med någon heltäckande lagstiftning av europabolag för svensk del under lagstiftningsprocessen 2004. I förarbetena till lag (2004:575) om europabolag, framhölls att en omfattande och detaljerad kompletterande nationell lagstiftning skulle innebära risker för konflikter mellan den nationella lagstiftningen och SE-förordningens regler samt EG-domstolens tolkning av dessa. Konsekvensen blev att endast ett begränsat antal kompletterande bestämmelser infördes i den svenska lagstiftningen genom lag (2004:575) om europabolag och den därtill kopplade förordningen (2004:703) om europabolag i samband med att SE-förordningen trädde i kraft den 8 oktober 2004. Civilrättsligt så omfattas ”svenska europabolag” av samma bestämmelser som nationella aktiebolag. Exempelvis är flera av aktiebolagslagens (1975:1385), försäkringsrörelselagens (1982:713) eller bankrörelselagens (1987:617) bestämmelser, tillämpliga på europabolag som är registrerade i Sverige.²¹

Enligt stycke 20 i ingressen till SE-förordningen skall områden som skatterätt, insolvensrätt och immaterialrätt regleras av nationella bestämmelser i varje medlemsland. Om det finns särskilda bestämmelser i nationell lagstiftning för den typ av verksamhet som ett europabolag bedriver, skall de tillämpas helt och hållet för europabolaget. Vissa begränsade skatteregler trädde därför i kraft den 8 oktober 2004. Dessa regler har som primärt syfte att reglera de särskilda frågeställningar som kan uppkomma till följd av etablering av europabolag. Europabolagen skall, enligt 2 kap 4 § IL, skatterättsligt behandlas som svenska respektive utländska bolag, beroende på var sätet placeras. Därför har det inte heller krävts någon särskilt omfattande skatterättslig reglering av själva etableringen av europabolagen samt för den löpande beskattningen.²² Avsaknaden av en särskild skatterättslig reglering för europabolagen medför att reglerna om fasta driftställen, uttagsbeskattning vid uttag av tillgångar ur svensk jurisdiktion samt allmänna regler för ägarbeskattning vid andelsbyten, skall tillämpas. Detta gäller såväl vid bildandet som vid den löpande beskattningen av europabolag, på samma sätt som för nationella aktiebolag, se avsnitt 4.5 för en mer utförlig redogörelse.²³

---

²¹ Prop. 2003/04:112, s 49.

²² Edhall & Rutberg, *Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstruktureringar*, SvSkT 8/2004, s 514.

²³ Ds 2003:15, s. 15, Edhall & Rutberg, SvSkT 8/2004, s 514.

2.6 IAS-förordningens tillämplighet

Den 19 juli 2002 utfärdade europaparlamentet och rådet en förordning om tillämpning av internationella redovisningsstandarder; IAS²⁴-förordningen. Syftet med införandet av förordningen och det medföljande kravet på enhetliga redovisningsprinciper inom EU, var att kunna bidra till en mer ändamålsenlig, kostnadseffektiv och fungerande kapitalmarknad än tidigare. Vidare förstärker denna förordning den fria rörligheten för kapital på den inre marknaden och möjliggör därmed att företagen kan konkurrera på lika villkor om de tillgängliga finansiella resurserna, på såväl gemenskapens kapitalmarknader som de globala marknaderna.²⁵

IAS-förordningen medför att alla noterade företag är förpliktigade att vid upprättandet av sina koncernredovisningar tillämpa vissa, enligt förordningen antagna, internationella redovisningsstandarder. Med företag skall, enligt uttalande från kommissionen, förstås företag hemmahörande inom EU. Definitionen av företag är hämtad från artikel 48 i Romfördraget, vilken anger att *"companies or firms means companies or firms constituted under civil or commercial law, including cooperative societies, and other legal persons governed by public or private law, save for those which are non-profit-making"* Enligt den svenska versionen av artikel 48 så omfattar begreppet "företag" även kooperativa sammanslutningar samt andra offentlighetsrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, förutom sådana som inte har vinstsyfte. Motsatsvis torde detta följaktligen innebära att IAS-förordningen omfattar alla juridiska personer som bedriver någon form av affärs- eller näringsverksamhet i vinstsyfte. För svensk del kommer förordningens begrepp "företag" således att omfatta aktiebolag, handelsbolag och ekonomiska föreningar samt kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag. Europabolag torde därför likt ett svenskt aktiebolag också omfattas av förordningen, förutsatt att det bolaget befinner sig i ett koncernförhållande.²⁶

I propositionen 2004/05:24 om internationell redovisning i svenska företag anges dock "att såväl noterade som onoterade svenska företag även fortsättningsvis bör upprätta sina årsredovisningar med tillämpning av svensk redovisningslagstiftning istället för på grundval av IAS-förordningen". Detta uttryckssätt ger intryck av att Sverige, trots allt, inte fullt ut är

---

²⁴ International Accounting Standards.

²⁵ SOU 2003:71, s 13.

²⁶ Prop. 2004/05:24, s 58-59.

redo för en gemensam redovisningslagstiftning för koncerner i Europa. Endast vissa begränsade ändringar i årsredovisningslagarna, vilka innebär att svenska företag kan tillämpa sina koncernredovisningar enligt redovisningsreglerna i IAS, trädde därför i kraft den 1 januari 2005.²⁷

3. Bolagsrättsliga spörsmål

3.1 Inledning och grundläggande krav

Ett europabolag är, som tidigare nämnts, en europeisk associationsform för gränsöverskridande samverkan i aktiebolagsform. Förordningen innehåller, se avsnitt 2.2, framförallt bestämmelser om själva bildandet och organisationen av bolaget, medan övriga frågor har lämnats över till de nationella lagstiftarna i varje medlemsland. I de första artiklarna i förordningen anges att europabolag måste uppfylla vissa grundläggande aktiebolagsrättsliga krav. Exempelvis måste ett europabolag vara en juridisk person med ett aktiekapital fördelat på aktier. Varje aktieägare är begränsat ekonomiskt ansvarig för den del av kapitalet som denne tecknat. Europabolagets aktiekapital skall vara uttryckt i euro och uppgå till minst 120 000 euro. I övrigt gäller nationella regler för aktiekapital, aktiekapitalets bibehållande och justeringar av det samt om aktier, obligationer och andra jämförbara värdepapper. Vidare skall bolagets säte och huvudkontor finnas i en och samma medlemsstat. Ett europabolag skall ha möjlighet att flytta sitt säte till en annan medlemsstat utan att bolaget är tvunget att avvecklas i den första medlemsstaten och bildas på nytt i den andra. Ett europabolag kännetecknas av att dess firma måste innehålla beteckningen ”SE”.²⁸

3.2 Bildandet av ett europabolag

3.2.1 Allmänt

Ett europabolag kan bildas på fem olika sätt. Generellt för alla metoder är att bildandet sker genom åtgärder av redan befintliga nationella juridiska personer. Fysiska personer kan således inte uppträda som stiftare, men kan givetvis äga aktier i ett europabolag. (1) Bildandet sker

---

²⁷ Prop. 2004/05:24.

²⁸ SOU 2005:19, s 142-143.

genom att publika aktiebolag hemmahörande i minst två olika medlemsstater, *fusioneras* till ett europabolag, art 2.1. (2) En annan möjlighet är att två eller flera privata eller publika aktiebolag tillsammans bildar ett *holdingbolag*, art 2.2. (3) Vidare kan *två eller flera bolag* skapa ett *dotterbolag* i form av ett europabolag, art 2.3. (4) Det är också möjligt att *ombilda* ett nationellt offentligt aktiebolag till ett europabolag, om bolaget sedan minst två år har ett dotterbolag som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat, art 2.4. (5) Till sist är det möjligt för ett *europabolag* att *själv* bilda ett eller flera *dotterbolag* i form av ett europabolag, art 3.2.²⁹

Bildandet av ett europabolag skall ske enligt den nationella lagstiftning som är tillämplig för publika aktiebolag, i det land europabolaget väljer att förlägga sitt säte. De nationella reglerna avgör också skyldigheten för ett europabolag att upprätta års- respektive koncernbokslut, frågor om likvidation, avveckling etc. Så snart ett europabolag har registrerats hos Bolagsverket i Sverige, får bolaget status som juridisk person.³⁰

3.2.2 Bildande genom fusion

Att skapa ett europabolag genom fusion kräver att de bolag som fusioneras är publika aktiebolag som bildats enligt lagstiftningen i en stat inom EU och att bolagen har sina respektive säten och huvudkontor inom gemenskapen. Vidare krävs också att minst två av bolagen omfattas av olika medlemsstaters lagstiftning.³¹ I artikel 17.2 a-b i förordningen finns en uttrycklig hänvisning till artiklarna 3.1 och 4.1 i fusionsdirektivet, som anger att en fusion kan ske på två olika sätt; antingen genom absorption, där ett bolag tar över ett eller flera andra bolags verksamheter och att dessa senare bolag upplöses, eller genom kombination, där två bolag bildar ett nytt bolag som tar över verksamheten i de andra bolagen som sedan upplöses.³² Förordningen reglerar framförallt det fusionsförslag som skall upprättas innan en fusion kan äga rum och de revisors- och myndighetskontroller som skall utövas i samband med fusionen. De frågor, som inte regleras av förordningen skall, i enlighet med art 9.c i förordningen, avgöras med stöd av de bestämmelser som varje medlemsstat har infört efter implementering av fusionsdirektivet.³³

---

²⁹ Prop. 2003/04:112, s 45.

³⁰ Edhall & Rutberg, "Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering", SvSkt 8/2004, s 515.

³¹ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 2.1.

³² Lodin m.fl., Inkomstskatt en läro- och handbok i skatterätt del 2, s 452.

³³ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 20.

Förfaringssättet vid fusion har i flera fall likheter med tillvägagångssättet vid flytt av säte. Detta innebär att ett särskilt styrelseförslag behöver upprättas och att detta skall granskas, i offentlighetens ljus, av oberoende experter innan bolagsstämmorna i de berörda företagen fattar beslut med kvalificerad majoritet, vilket normalt innebär två tredjedelars majoritet. Det krävs vidare att bolagens borgenärer ges möjlighet att motsätta sig fusionen.³⁴ På detta viset tillförsäkras att minoritetsskyddsintressen och borgenärsintressen inte skadas. Såväl det överlåtande som det övertagande företags lagstiftning skall tillämpas under fusionsprocessen. Det överlåtande bolaget upplöses och dess tillgångar och skulder övertas av europabolaget genom att fusionen registreras i hemviststaten för europabolaget.³⁵

3.2.3 Bildande genom holdingbolag och dotterbolag

Att bilda ett europabolag i form av holdingbolag förutsätter att två eller flera publika eller privata aktiebolag i en eller flera olika medlemsstater gemensamt tar initiativ till att bilda ett holdingbolag. Detta kräver att aktieägarna tillskjuter aktierna i bolagen till holdingbolaget i utbyte mot vederlag i form av aktier i europabolaget. Det krävs vidare att minst två av bolagen omfattas av olika medlemsstaters lagstiftning eller att bolagen sedan minst två år har ett dotterbolag eller filial som omfattas av lagstiftning i en annan medlemsstat. Det senare alternativet torde innebära att två svenska bolag, där det ena bolaget sedan minst två år har en filial utomlands, kan bilda ett holdingbolag i europabolagsform.³⁶ Till skillnad från vad som gäller för de initiativtagande företagen vid fusion så upphör inte ett bolag att existera vid bildandet av ett europabolag i form av holdingbolag. Förfarandet vid bildande av sådana holdingbolag har flera likheter med ombildningen av ett publikt aktiebolag till ett europabolag. Det innebär bl.a. att särskilt styrelseförslag skall upprättas. Detta förslag skall sedan, efter att de offentliggjorts och granskats av oberoende experter, underställas av bolagsstämman och godkännas med kvalificerad majoritet, vilket normalt utgörs av två tredjedelars majoritet.³⁷

Vidare skall aktieägarna i de initiativtagande bolagen ges tillfälle att inom en period om tre månader meddela att de kommer att tillskjuta sina aktier för bildandet av europabolaget.

---

³⁴ Edhall & Rutberg, "Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering", SvSkt 8/2004, s 520.

³⁵ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 24-25.

³⁶ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 2.2.

³⁷ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 32.

Tremånadersperioden börjar, enligt art 33 i SE-förordningen, att löpa samma dag som förfarandet sätter igång. De aktieägare som tillskjutit sina värdepapper skall erhålla aktier i europabolaget. De aktie- eller andelsägare i de initiativtagande bolagen som inte meddelat att de har för avsikt att tillskjuta aktier inom tremånadersperioden, skall beviljas ytterligare en månads betänketid.³⁸

Bolag³⁹ enligt art 48 andra stycket i EG-fördraget och andra offentlighetsrättsliga eller privaträttsliga enheter, som har bildats i överensstämmelse med lagstiftningen i en medlemsstat och har sitt säte samt sitt huvudkontor i gemenskapen, får bilda ett europabolag i form av ett dotterbolag genom att teckna aktier i detta. Detta förutsätter att minst två av bolagen omfattas av olika medlemsstaters lagstiftning, eller att det sedan minst två år tillbaka har ett dotterbolag som omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat eller filial belägen i en annan medlemsstat.⁴⁰

3.2.4 Ombildning och europabolag som bildar eget dotterbolag

Publika aktiebolag som bildas i överensstämmelse med nationella regler har möjlighet att ombilda sig själva till europabolag. Enligt SE-förordningen⁴¹ så skall det aktuella publika aktiebolaget ha haft ett dotterbolag i minst två år, som omfattas av en annan medlemsstats lagstiftning. För att kunna ombilda ett publikt aktiebolag krävs vidare att styrelsen först lämnar ett förslag till ombildning och därefter upprättar en redogörelse över de möjliga konsekvenserna som kan inträffa för bolagets aktieägare och anställda. Därefter skall förslaget offentliggöras och granskas av oberoende experter. Först när dessa moment är avklarade, kan förslaget läggas fram till bolagsstämman för beslut. Beslut av denna karaktär kräver normalt två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de på stämman företrädde aktierna.⁴²

Det kan vara på sin plats att påpeka att ett europabolag även kan ombildas tillbaka till ett nationellt publikt aktiebolag. Enligt art 66 i förordningen ges nämligen denna möjlighet under

---

³⁸ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 33.

³⁹ Med "bolag" förstås bolag enligt civil- eller handelslagstiftning, inbegripet kooperativa sammanslutningar samt andra offentlighetsrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer, med undantag av sådan som inte drivs i vinstsyfte.

⁴⁰ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 2.3.

⁴¹ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 2.4.

⁴² Prop. 2003/04:112, s.45 och Edhall & Rutberg, "Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering", SvSkt 8/2004, s 516.

förutsättning att europabolaget ombildas i den medlemsstat där det har sitt säte och beslutet om ombildning inte fattas tidigare än två år från registreringen av europabolaget samt innan de två första årsredovisningarna har godkänts.⁴³

Slutligen kan också ett redan bildat europabolag bilda ett eller flera dotterbolag i form av europabolag. Bildandet skall då ske på samma sätt som när ett företag bildar ett dotterbolag i form av ett nationellt publikt aktiebolag, se art 36 andra stycket i förordningen. Den nationella lagstiftningen som gäller i den medlemsstat där dotterbolaget skall ha sitt säte skall således tillämpas.⁴⁴

3.3 Organisation och registrering av europabolag

Ett europabolag kan vara organiserat på två olika sätt; antingen dualistiskt eller monistiskt. Det är bolaget självt, dvs. inte förordningen eller den aktuella medlemsstaten, som bestämmer hur det skall vara organiserat. Det innebär att ett europabolag som har säte i Sverige kan använda sig av den dualistiska modellen, vilket tidigare varit helt främmande för svensk associationsrätt.

I den *dualistiska* modellen finns det förutom bolagsstämman två bolagsorgan, ett ledningsorgan och ett tillsynsorgan. Ledningsorganet ansvarar för bolagets ledning och förvaltning, medan tillsynsorganet i stort sett endast tillsätter och säger upp ledamöterna i ledningsorganet och övervakar dess förvaltning. Tillsynsorganet får inte ha några befogenheter att utföra förvaltningsåtgärder. Ledamöterna i tillsynsorganet väljs direkt av stämman.⁴⁵ Tyskland torde vara det land som oftast förknippas med denna modell.

Den *monistiska* modellen, som också påminner om det svenska systemet, innebär att det utöver bolagsstämman endast finns ett bolagsorgan; förvaltningsorganet. Här är det förvaltningsorganet som utövar ledningen och förvaltningen av bolaget, samt tillsätts till skillnad från dualistiska modellen, direkt av bolagsstämman. Styrelsen i svenska aktiebolag utgör förvaltningsorganet i dessa sammanhang.⁴⁶ Det är även tillåtet för en medlemsstat att införa nationella regler som ger en verkställande direktör möjlighet att vidta sådana

---

⁴³ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 66.

⁴⁴ Prop. 2003/04: 112, s 46.

⁴⁵ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 39-42.

⁴⁶ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 43-45.

förvaltningsåtgärder. Sverige har sådana bestämmelser, se ABL 8:25 (NyABL 8:27). Storbritannien torde vara det land som annars mest utpräglat använder denna organisationsmodell.⁴⁷

Enligt art 12 i förordningen skall ett nybildat europabolag alltid registreras i ett sådant register som avses i det första bolagsrättsliga direktivet, ”publicitetsdirektivet”.⁴⁸ Enligt detta direktiv skall registreringen offentliggöras på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. Dessutom skall ett meddelande om registrering och avregistrering av ett europabolag offentliggöras i Europeiska gemenskapernas officiella tidning.⁴⁹

3.4 Flyttning av det registrerade sätet

Ett europabolags säte får flyttas från en medlemsstat till en annan. Detta innebär inte att bolaget avvecklas eller att en ny juridisk person bildas. Sätet får dock inte flyttas från en medlemsstat till annan under ombildningsprocessen, dvs. en flytt av sätet kan endast bli aktuell efter att bolaget har ombildats till ett europabolag. Sätet och huvudkontoret måste ligga inom samma medlemsstat, men det finns inget krav på att de måste vara placerade på samma ort. Anledningen till detta är för att undvika den s.k. ”Delaware-effekten” som har inträffat i USA, till följd av att en stor del av de amerikanska börsbolagen har förlagt sitt säte i Delaware eftersom denna delstat har extremt liberal lagstiftning, en väletablerad bolagsrättslig praxis och många duktiga bolagsjurister. Enligt artikel 8 punkten 15 i SE-förordningen, får ett europabolag som har varit föremål för ett rättsligt förfarande rörande avveckling, likvidation, insolvens, betalningsinställelse eller andra liknande förfarande inte flytta sitt säte.⁵⁰

Innan en flytt av sätet kan ske så skall ledningsorganet eller tillsynsorganet upprätta ett förslag om flytt av sätet vilket skall offentliggöras och experter skall intyga att bolaget förfogar över tillgångar som motsvarar dess aktiekapital och bundna reserver. I förslaget skall europabolagets aktuella firma, säte och nummer anges samt i) det säte som föreslås för europabolaget, ii) den bolagsordning som föreslås för europabolaget och i förekommande fall

---

⁴⁷ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 39.1 & 43.1.

⁴⁸ Direktiv 68/151/EEG.

⁴⁹ Prop. 2003/04: 112, s 46.

⁵⁰ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 8 och Edhall & Rutberg, ”Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering”, SvSkt 8/2004, s 517.

bolagets nya firma, iii) eventuella följder som flyttningen kan få för arbetstagarinflytandet, iv) den tidsplan som föreslås för flyttningen och slutligen v) eventuella rättigheter till skydd av aktieägare och/eller borgenärer. När förslaget är färdigt så skall detta presenteras för bolagsstämman som skall fatta beslut. För bifall av förslaget krävs normalt att aktieägare som representerar två tredjedelar av såväl de vid stämman avgivna rösterna, som de vid stämman företrädde aktierna röstar för förslaget.⁵¹

3.5 Gränsöverskridande fusion istället för offentliga uppköpserbjudande?

Sedan länge förekommer det offentliga uppköpserbjudande på den svenska aktiemarknaden. Ett sådant förfarande går vanligen till på så sätt att en budgivare, oftast ett bolag, erbjuder sig att förvärva samtliga aktier i ett aktiemarknadsbolag. Några av dessa erbjudande syftar till att budgivarbolaget skall gå samman med målbolaget medan syftet kan vara av helt annan natur i andra fall. På senare tid har dock samgående genom fusion mellan svenska aktiemarknadsbolag förekommit i allt större utsträckning.⁵²

Aktiebolagsrättsligt regleras fusionsinstitutet av 14 kap i ABL, (23 kap NyABL). Fusion kan, som ovan redogjorts för, förekomma i två varianter: absorption och kombination. Det är den förstnämnda varianten som är för handen i det här sammanhanget. I absorptionsfallen går det överlåtande bolaget upp i det övertagande.⁵³ För att genomföra en sådan fusion krävs att bolagsstämman i det överlåtande bolaget godkänner den fusionsplan som styrelserna i de bägge bolagen har arbetat fram. Om ägare till minst fem procent av samtliga aktier i det övertagande bolaget kräver det, så skall fusionsplanen även godkännas av bolagsstämman i det övertagande bolaget. Huvudregeln för att bolagsstämmans beslut skall vara giltigt, är att beslutet stöds av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna rösterna som de vid stämman företrädde aktierna.⁵⁴ I de fall de överlåtande aktiebolagen är publika och de övertagande bolagen är privata aktiebolag, så är godkännandet av fusionsplanen endast giltigt om det har biträtts av samtliga på stämman närvarande aktieägare som representerar nio tiondelar av alla bolagets aktier. Om ett giltigt beslut om godkännande av fusionsplanen fattas

⁵¹ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, art 8.

⁵² AMN 2004:23, uttalande från aktiemarknadsnämnden av Rolf Skog och Johan Munck.

⁵³ Ett bolag, som upphör genom fusion, kallas i lagens fusionsregler *överlåtande bolag*, medan ett bolag, som övertar tillgångar och skulder från ett överlåtande bolag, kallas *övertagande bolag*.

⁵⁴ Rodhe Knut, Aktiebolagsrätt bearbetad av Rolf Skog, s 286.

så skall en anmälan om fusion genom absorption registreras hos Bolagsverket (tidigare gjordes detta hos PRV). Först därefter så anses det överlåtande bolaget som upplöst och dess tillgångar och skulder övergår i samma skede till det övertagande bolaget samt fusionsvederlaget tillfaller aktieägarna i det överlåtande bolaget.⁵⁵

Sammangående genom fusion har, enligt uttalande från aktiemarknadsnämnden (AMN) tidigare inte använts i så stor utsträckning i Sverige. Detta har sannolikt berott på hur skattelagstiftningen i Sverige tidigare varit utformad. Skattelagstiftningen har numera ändrat riktning mot ett mer gynnsamt klimat för sammangående mellan aktiebolag genom ett fusionsförfarande. Med anledning av detta har det förekommit diskussioner om att fusionsinstitutet skulle kunna utgöra ett komplement till förandet om offentliga uppköpserbjudande. En fördel med fusion jämfört med ett offentlig uppköpserbjudande, är att man i förekommande fall, slipper ett förfarande om tvångsinlösen som kräver att den som påkallar tvångsinlösen (majoritetsägaren) innehar mer än nio tiondelar av aktierna i aktiebolaget. Reglerna om tvångsinlösen återfinns i 14 kap 31 § ABL (NyABL 22 kap 1 §). Vidare kräver fusion som huvudregel endast att fusionsplanen biträds av aktieägare med två tredjedelar av såväl de avgivna, som de vid bolagsstämman företrädde aktierna. Fusionsinstitutet är även särskilt intressant för europabolagsformen, då just fusion är ett av de smidigaste sätten som detta bolag kan bildas på och att europabolag finns uppräknad på den lista över associationsformer som från den 1 januari 2006 kommer att omfattas av fusionsdirektivet.⁵⁶ AMN påpekar dock att det har uttryckts *”vissa farhågor att det överlåtande bolaget allt för lättvindigt kan berövas sina aktier och inte heller kommer i åtnjutande av det opartiska förfarande för fastställande av vederlaget för deras aktier som ett inlösenförfarande erbjuder”*. Vidare så påpekar AMN att samgående genom fusion inte skall genomföras på ett sätt som riskerar att rubba förtroendet för aktiemarknaden och regleringen på denna marknad, speciellt beträffande de regler som gäller för offentliga uppköpserbjudande. AMN förutsätter att marknadens aktörer och rådgivare respekterar och uppmärksammar dessa risker vid framtida övervägande om att använda sig av fusionsinstitutet istället för offentligt uppköpserbjudande med efterföljande tvångsinlösen.⁵⁷

---

⁵⁵ Rodhe Knut, Aktiebolagsrätt bearbetad av Rolf Skog, s 240.

⁵⁶ Detta gäller dock fullt ut när ändringsdirektivet träder i kraft den 1 januari 2006.

⁵⁷ AMN 2004:23, uttalande från aktiemarknadsnämnden av Rolf Skog och Johan Munck.

3.6 Bolagsrättsliga för- och nackdelar

Med hjälp av europabolagsformen kan omstruktureringar av existerande bolagsgrupper gå smidigare, vilket leder till en mer rationaliserad bolagsstruktur. Gränsöverskridande sammangående genom bildande av europabolag kan genomföras med stöd av tredje bolagsdirektivet och fusionsdirektivet, vilket inte tidigare har varit möjligt för de nationella aktiebolagen. Till följd av att ett europabolag lätt kan flytta sitt säte och huvudkontor till ett annat medlemsland kan detta leda till s.k. ”Forum-shopping” inträffa, vilket innebär att man flyttar bolagets säte till det land som har den mest förmånliga bolagsrättsliga och skatterättsliga lagstiftningen. Forum-shopping kan dock även innebära en nackdel om de olika länderna försöker locka till sig så många bolag som möjligt med liberalare (läs slappare) bolags- och skattelagstiftning. Det kan då bli fråga om s.k. ”race to the bottom”, vilket innebär att tävlandet om att ha den mest attraktiva lagstiftningen för företagen i slutändan resulterar i att länderna har tagit bort all lagstiftning för de berörda områdena. Ur rättsynpunkt är detta givetvis förkastligt.

Att bedriva verksamhet i europabolagsform kan också innebära fördelar vid börsnotering, då samma ”europabolagsaktier” kan handlas på fler än en marknadsplats, dvs. det har ingen betydelse om man handlar aktierna i Frankrike, Tyskland eller Danmark eftersom aktierna avser samma bolag oavsett på vilken börs man handlar dem. Europabolag kommer i framtiden även sannolikt vara en väl erkänd bolagsform bland alla medlemsländer i Europa, men också utanför EU:s gränser. Om det skulle vara så att europabolagsformen inte skulle fungera för ett företag, går det att ombilda tillbaka till ett nationellt bolag - reversering. Detta kan dock göras först två år efter bildandet av europabolaget, vilket i sig kan vara en nackdel om det är brådskande för företaget att genomföra en reversering. Anledning att det finns en ”två-årskarantän” för reversering torde bero på att aktieägarna i sådana bolag verkligen skall ges tid att tänka till, innan de genomför en sådan väsentlig förändring.

Den största nackdelen med europabolag är att rådets förordning inte reglerar alla områden som gäller för europabolaget, då många områden överläts till att omfattas av den lagstiftning som tillämpas i det EU-land där bolaget har sitt säte, däribland skatterätten. Med andra ord blir det väldigt många olika lagstiftningar som kan tillämpas på europabolaget, beroende på i vilket land bolagets säte är beläget. En annan nackdel är att europabolagsformen främst är

skapad för de riktigt stora aktiebolagen, vilket följaktligen missgynnar de lite mindre privata aktiebolagen. Möjligheten att flytta säte och huvudkontor kan också leda till en ökad utflyttning av svenska bolag till länder som har en mer gynnsam lagstiftning. Sverige har visserligen en relativt låg bolagskatt (28 %), men i övrigt placerar sig Sverige i toppen på listan över de länder som totalt har högst skattetryck, vilket på sikt kan leda till en ökad utflyttning av svenska företag som i sin tur leder till färre skatteintäkter för staten och mindre välfärd åt den svenska befolkningen.

4. Skatterättsliga frågor

4.1 Inledning

De skatterättsliga frågor som aktualiseras vid etableringen av ett europabolag är dels skattekonsekvenserna för ägarna respektive bolaget vid själva bildandet och dels den löpande beskattningen av europabolaget på ägarnivå respektive bolagsnivå. Detta kapitel kommer därför att försöka utreda båda dessa frågeställningar med utgångspunkt på de olika sätt som man kan bilda ett europabolag, se avsnitt 3.2. Vidare så kommer detta kapitel att beröra de särskilda skatterättsliga problem som kan uppstå för europabolag med gränsöverskridande verksamhet. Avslutningsvis kommer jag att reflektera över de eventuella för- och nackdelar som ett europabolag kan medföra i skattehänseende. Som nämnts, i avsnitt 2.4, regleras inte beskattningen av europabolag i förordningen utan av nationella bestämmelser i det medlemsland där europabolaget har sitt säte. Det finns med andra ord lika många skatterättsliga regleringar av europabolag som det finns medlemsländer i EU, vilket för närvarande är 25 stycken. Beskattningen av europabolag kommer därför i ett flertal att omfattas av internationella regler och principer, vilket medför att jag valt att redogöra för svensk internationell beskattning i följande avsnitt.

4.2 Svensk internationell beskattning

Inom den internationella beskattningen förekommer tre centrala beskattningsprinciper: nationalitetsprincipen, domcilprincipen och källstatsprincipen.

Nationalitetsprincipen tillämpas framförallt i USA och innebär en total skattskyldighet för medborgarna oavsett var de bor och oavsett var de förvärvar sina inkomster.⁵⁸

Domcilprincipen innebär att skattesubjektet skall ha någon form av anknytning till den stat som utövar beskattningsrätten. En sådan anknytning anses förekomma då en fysisk eller juridisk person har hemvist i staten. I den interna internationella skatterätten tillämpar Sverige i första hand denna princip. Enligt 3 kap 3 § IL är en fysisk person som är bosatt i Sverige obegränsat skattskyldig i Sverige. Med obegränsad skattskyldighet skall förstås att personen ifråga är skattskyldig för hela hans/hennes globala inkomst, dvs. inkomster från såväl Sverige som utlandet. Samma sak gäller IL för juridiska personer. För att obegränsad skattskyldighet för juridiska personer skall vara för handen krävs som huvudregel att de är svenska juridiska personer. Enligt 6 kap 3 § IL så är juridiska personer obegränsat skattskyldiga om ”*de på grund av sin registrering eller om registrering inte har skett, platsen för styrelsens säte eller någon annan sådan omständighet är att anse som svenska juridiska personer.*”⁵⁹ För europabolagens del skulle den obegränsade skattskyldigheten kunna uppkomma på två sätt; dels genom bildande och registrering av europabolag i Sverige från början, och dels genom att utländsktregistrerade europabolag flyttar sitt säte och registrerar sig i Sverige.⁶⁰

Den tredje beskattningsprincipen, *källstatsprincipen*, innebär att en stat beskattar de inkomster som förvärvats i, härrör ifrån och utbetalas från denna stat. Denna princip tillämpas framförallt i tysk skattelagstiftning.⁶¹

Refererande till ovannämnda, förekommer alltså olika beskattningsprinciper inom och mellan olika länder, vilket leder till att flera stater kan göra anspråk på skatteintäkter på en och samma inkomst. För att lösa denna problematik, upprättas bilaterala dubbelbeskattningsavtal, vilka fördelar rätten att beskatta en inkomst mellan staterna. En gyllene regel inom dubbelbeskattningsavtalsrätten är att ett dubbelbeskattningsavtal aldrig kan utvidga en stats rätt att beskatta en inkomst enligt deras interna internationella skatterätt.⁶²

Dubbelbeskattningsavtalet kan endast begränsa en stats rätt till beskattning av en inkomst. I ett dubbelbeskattningsavtal finns såväl fördelnings- som metodartiklar. Fördelningsartiklar anger vilket stat som har rätt att beskatta en viss inkomst, medan metodartiklarna beskriver

---

⁵⁸ Mattson Nils, Svensk internationell beskattningsrätt, s 15.

⁵⁹ IL (1999:1229), 6 kap 3 §.

⁶⁰ En flytt av europabolags säte blir nämligen först giltigt från den dag europabolagen registreras i respektive nya ”säteland”. Detta framgår uttryckligen av artikel 8.10-12 i Rådets förordning (EG) nr 2157/2001.

⁶¹ Mattson Nils, Svensk internationell beskattningsrätt, s 15-18.

⁶² Mattson Nils, Svensk internationell beskattningsrätt, s. 159.

hur själva undanröjandet av dubbelbeskattningen skall ske. Om en juridisk person, exempelvis ett europabolag, har hemvist i två stater, och dessa har ingått dubbelbeskattningsavtal, så anses bolaget ha hemvist i den stat där den har sin verkliga ledning. Förutsatt att det aktuella dubbelbeskattningsavtalet har upprättats i enlighet med OECD: s⁶³ modellavtal så återfinns det lagliga stödet för detta i artikel 4.3 i förevarande avtal.

När man har avgjort vilken/vilka stater som får beskatta en viss inkomst, måste man undersöka hur dubbelbeskattningen kan undanröjas. Det finns två huvudmetoder för hur detta kan gå till. Den ena metoden kallas ”exemption-metoden” och innebär att om en stat får rätten till beskattning av en inkomst så avstår den andra staten från att beskatta den aktuella intäkten. Den andra metoden kallas för ”credit of tax-metoden” och innebär att inkomsten beskattas i båda länderna, men hemviststaten måste medge avräkning av den skatt som betalats i källstaten mot sin egna inhemska skatt.

Om det råder oklarheter i ett dubbelbeskattningsavtal finns det två olika tolkningsmöjligheter, en folkrättslig och en internrättslig tolkning. I en folkrättslig tolkning försöker man se till de avtalsslutande parternas gemensamma avsikt. Ledning i sådana frågor kan hämtas i Wienkonventionen. Vägledning vid en sådan tolkning kan utöver avtalet självt hämtas från rättskällor som OECD: s kommentarer till modellavtalet och svensk rättspraxis. Vid en internrättslig avtalstolkning tolkar man avtalet med utgångspunkt från den interna rätten i form av lagtext, förarbeten och rättspraxis.⁶⁴

4.3 Beskattning vid bildande av europabolag

Skattekonsekvenserna vid bildandet av bolaget är i huvudsak beroende, av dels vilket sätt bildandet sker på och dels av den nationella lagstiftningen som gäller i den medlemsstat där europabolaget har sitt säte. Ett europabolag skall skatterättsligt, enligt 2 kap 4 § IL, likställas med aktiebolag. Genom att införa en sådan generell bestämmelse kommer inkomstskattelagens bestämmelser om aktiebolag att bli tillämpliga på ett europabolag vare sig det har registrerat säte i Sverige eller i någon annan medlemsstat.⁶⁵

---

⁶³ Organisation for Economic Co-operation and Development.

⁶⁴ Föreläsningssdokumentation i kursen internationell personbeskattning och skatterätt II. Undervisande lärare: Elleonor Fagerfjäll.

⁶⁵ Innerstedt, ”Sverige införlivar det ändrade fusionsdirektivet”, SvSkT 4/2005, s 199.

De bestämmelser i inkomstskattelagen som uttryckligen endast avser svenska aktiebolag, exempelvis definitionen av moderbolag i 35 kap 2 § IL, är däremot endast tillämpliga på europabolag som har sitt registrerade säte i Sverige. Ett europabolag som har sitt registrerade säte i Sverige är obegränsat skattskyldigt i Sverige enligt 6 kap 3 § IL, vilket enligt 6 kap 4 § IL innebär att bolaget är skattskyldigt för alla sina inkomster i Sverige och från utlandet. Om europabolagets säte är registrerat i någon annan medlemsstat så anses bolaget däremot vara en utländsk juridisk person som enligt 6 kap 7 § IL endast är begränsat skattskyldig. För de fall ett europabolag med säte i ett annat medlemsland flyttar sitt registrerade säte till Sverige och på detta sätt tar in tillgångar i den svenska jurisdiktionen kommer reglerna om beskattningsinträde i 20 a kap IL att aktualiseras.⁶⁶

Ett europabolag som är bildat och har sitt registrerade säte i Sverige kan givetvis också flytta sitt säte från Sverige till en annan stat, se avsnitt 3.4 ovan. Det skall dock poängteras att europabolaget trots flytten av säte, associationsrättsligt är samma juridiska person. I och med flytten av europabolagets registrerade säte kommer dock bolaget att bli en utländsk juridisk person som inkomstskattemässigt kommer att behandlas som en juridisk person med begränsad skattskyldighet i Sverige, enligt 6 kap 7 § IL. Verksamheten kan dock fortlöpa från ett fast driftställe, en filial, i Sverige. Inkomster som är hänfödda till det fasta driftstället utgör skattepliktig inkomst för bolaget i Sverige, enligt 6 kap 11 § IL. Samma gäller för bolag som har kvar ett fast driftställe i Sverige efter att ett europabolag har bildats genom fusion och sätet har placerats i en annan medlemsstat.⁶⁷

Beträffande inkomster från utlandet är det inte sällan viktigt att de termer som används i inkomstskattelagen också kan tillämpas på utländska företeelser. I 2 kap 2 § IL har det därför skett en materiell lagändring, vilken innebär att de termer och uttryck som används i inkomstskattelagen också omfattar utländska företeelser, om det inte anges eller framgår av sammanhanget att det endast är svenska företeelser som avses. Den grundläggande principen är därmed att en i Sverige bosatt fysisk eller juridisk person, enligt den svenska interna internationella skatterätten, beskattas på samma sätt för sina utländska som för sina svenska

---

⁶⁶ Prop. 2003/04:134, s 17.

⁶⁷ Prop. 2003/04: 134, s 17.

inkomster. Det finns dock vissa undantag från denna princip, vilket dock ligger utanför ramen för vad denna uppsats skall behandla.⁶⁸

När ändringarna av fusionsdirektivet träder i kraft den 1 januari 2006, kommer bildande genom fusion och bildande av holdingbolag skatterättsligt att omfattas av fusionsdirektivet, se vidare avsnitt 4.6. Utgångspunkten är att dessa två bildningsmöjligheter, med stöd av 37 och 38 kap IL, inte skall föranleda en omedelbar beskattning. För att bestämmelserna om undantag för omedelbar beskattning i nämnda kapitel skall vara tillämpliga krävs att det övertagande bolaget, enligt 37 kap 12 §, respektive det köpande bolaget, enligt 38 kap 7 § IL, omedelbart efter transaktionen skall vara skattskyldigt för inkomst av sådan näringsverksamhet som det överlåtande respektive säljande företaget beskattas för. Detta krav är uppfyllt om ett fast driftställe finns i den stat där det överlåtande bolaget hade sin hemvist. Om detta krav inte är uppfyllt, t.ex. att det fasta driftstället ligger i någon annan stat, så kommer transaktionen att beskattas på vanligt sätt, vilket innebär uttagsbeskattning enligt reglerna i 22 kap IL och fiktiv avräkning enligt 37 kap 30 § IL och 38 kap 19 § IL. Det senare torde dock förutsätta att det fasta driftstället är beläget i en medlemsstat inom EU.⁶⁹ Reglerna i 37 och 38 kap IL är således uppbyggda i två delar; en kvalificerad del med undantag från omedelbar beskattning och en okvalificerad del med beskattning och fiktiv avräkning.⁷⁰

Beträffande bildande av europabolag i form av ett holdingbolag, dvs. att två eller flera privata eller publika aktiebolag bestämmer sig för att bilda ett gemensamt holdingbolag så uppkommer inga skattekonsekvenser för de bolag som blir dotterbolag till holdingbolaget. För aktieägarnas del kan en kapitalvinst uppkomma i samband med att andelarna i de nationella bolagen skiftas mot andelar i det nybildade holdingbolaget (europabolaget). För svensk del aktualiseras reglerna om framskjuten beskattning vid andelsbyten, för fysiska personer, och uppskovsgrundande andelsbyten, för juridiska personer, i 48a kap. respektive 49 IL. Ett europabolag kan, som ovan beskrivits, även bildas genom att ett publikt aktiebolag ombildas till ett europabolag. En sådan ombildning omfattas inte av fusionsdirektivet och inte heller av svensk lagstiftning, eftersom omvandling inte medför att det gamla bolaget likvideras eller att en ny juridisk enhet bildas. Därmed utlöser ombildningen av ett svenskt publikt aktiebolag till ett europabolag med säte i Sverige ingen beskattning vaken på bolagsnivå eller ägarnivå. På

---

⁶⁸ Lodin m.fl., Inkomstskatt del 2, s 514.

⁶⁹ Hall & Lundgren är av denna uppfattning, "Europabolag", SvSKT 10/2003, s 778.

⁷⁰ SOU 2005:19, s 90.

ägarnivå anses nämligen inte att någon avyttring har skett i samband med ombildningen. Slutligen så är det också möjligt att skapa ett europabolag i form av ett dotterbolag. Att bilda ett sådant dotterbolag torde endast medföra skattekonsekvenser om tillgångar förs utanför den svenska skattejurisdiktionen. Detta kan ske om tillgångar flyttas till ett nybildat dotterbolag med hemvist i en annan stat än moderbolagets hemviststat. I svensk skattelagstiftning så finns det dock stora möjligheter att föra över tillgångar till nybildade dotterbolag i utlandet. Detta kan exempelvis ske med stöd av reglerna om verksamhetsöverlåtelser i 38 kap IL eller reglerna om underprisöverlåtelser i 23 kap IL.⁷¹

4.4 Löpande beskattning av europabolag

4.4.1 Beskattning på bolagsnivå

Då europabolagen skattemässigt, enligt 2 kap 4 § IL, skall behandlas som svenska aktiebolag respektive utländska bolag beroende på om sätet placeras i Sverige eller i ett annat EU-land, har det inte heller krävts någon rigorös nationell skattelagstiftning för den löpande beskattningen av europabolag. Detta har medfört att reglerna om filialer och andra fasta driftställen, uttagsbeskattning vid uttag av tillgångar i näringsverksamheten till annat medlemsland utanför svensk jurisdiktion, samt att allmänna regler för ägarbeskattning vid byte av andelar skall tillämpas såväl vid etableringen som vid den löpande beskattningen av europabolagen. Det finns med andra ord inte någon särskild fördelaktig skattereglering som endast gäller europabolag.⁷²

Själva syftet med införandet av europabolag är att försöka göra det möjligt för bolag med verksamheter i fler än en medlemsstat att bilda en legal enhet, som kan använda sig av endast ett administrationssystem. Detta skulle då resultera i mindre kostnader för bolagen och ett avtagande behov av att bilda komplicerade koncernstrukturer. Dessa argument bygger dock på antagandet att europabolagen bedriver rörelse genom fasta driftställen i respektive stat utanför bolagets hemviststat. Ett flertal yrkesverksamma skattejurister i Sverige anser dock att en sådan jämförelse inte är särskild rättvis, eftersom nationella bolag också kan bedriva

---

⁷¹ Hall & Lundgren, *Europabolag*, SvskT 10/2003, s 776. En mer utförlig beskrivning av skattekonsekvenserna vid bildandet av europabolag i Sverige och i övriga medlemsstater återfinns i IBFD: s rapport "Survey on the Societas Europaea" från september 2003.

⁷² Edhall & Rutberg, "Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering", SvSkt 8/2004, s 514.

rörelse utanför hemviststaten i form av fasta driftställen.⁷³ De fasta driftställena omfattas nämligen av samma nationella skattelagstiftning oavsett om de tillhör ett europabolag eller ett traditionellt aktiebolag. Ur ett skatteperspektiv är europabolagsformen således i detta avseende neutral jämfört med befintliga nationella aktiebolag. Mot denna bakgrund torde det snarare vara mer relevant att ställa sig frågan huruvida det skatterättsligt skulle vara mer fördelaktigt, för bolag i allmänhet, att bedriva sin verksamhet i utlandet i form av fasta driftställen istället för i dotterbolagsform.

En första fördel med fasta driftställen, är enligt min åsikt, av organisatorisk natur. Ett bolag, t.ex. ett europabolag, som endast har verksamhet i utlandet i form av fasta driftställen behöver nämligen endast en uppsättning av bolagsorgan, dvs. en bolagsstämma och en styrelse istället för att ha en sådan uppsättning i varje bolag som befinner sig i utlandet. En annan fördel är att man endast behöver använda det redovisningssystem som gäller i den stat där europabolaget har sitt registrerade säte. I skrivande stund är det, enligt svensk intern rätt, dessutom inte möjligt att skicka koncernbidrag till ett bolag i en koncern som befinner sig utanför Sveriges skattejurisdiktion. Detta kan visserligen komma att förändras i och med att EG-domstolen fäller med det slutliga avgörandet i Marks & Spencer. Om t.ex. ett europabolag med registrerat säte i Sverige bedriver verksamhet i några andra medlemsstater genom fasta driftställen, så kan detta bolag jämnat ut resultatet mellan de olika fasta driftställena, dvs. kvitta eventuella vinster mot förluster. Detta förutsätter att det bolagets hemviststat beskattar alla dessa inkomster, oavsett från vilken stat de kommer ifrån. Detta medför givetvis ett totalt lägre resultat för bolaget, vilket ur skattesynpunkt får anses som fördelaktigt. Att bedriva fasta driftställen i utlandet kan dock leda till dubbelbeskattningssituationer, vilka skall lösas enligt ovan, se avsnitt 4.2.⁷⁴

De slutsatser som man kan dra av ovanstående resonemang är att det finns både organisatoriska och skatterättsliga fördelar för bolag som vill bedriva sin verksamhet genom fasta driftställen i utlandet istället för i dotterbolagsform. Att uppnå dessa fördelar är dock inte allena rådande för europabolagsformen, vilket innebär att denna associationsform, i detta avseende, inte torde vara mer fördelaktig än om verksamheten skulle bedrivas i form av ett ”traditionellt” aktiebolag.

---

⁷³ Hall & Lundgren, ”Europabolag”, SvSkT 10/2003, s 778f.

⁷⁴ Hall & Lundgren, ”Europabolag”, SvSkT 10/2003, s 780.

Beträffande den löpande beskattningen av utdelningar mellan moder- och dotterbolag inom en koncern, saknar det för svenskt vidkommande, betydelse i vilket land bolagets säte är placerat eftersom skattefrihet för utdelning omfattar såväl svenska bolag som bolag registrerade i andra stater inom EU. I Sverige är även, sedan år 2003, kapitalvinster på näringsbetingade aktier skattefria, oberoende av om aktierna är svenska eller ”europeiska”. Detta gäller dock inte i alla medlemsländer.⁷⁵ Reglerna om utdelning på näringsbetingade aktier återfinns i 24 kap 12- 22 § och innebär att skattefrihet föreligger på aktier som inte innehas i kapitalplaceringssyfte. Sådana aktier kallas för näringsbetingade aktier och sådana som skall beskattas kallas i regel för kapitalplaceringsaktier. I och med 2003 års skattereform⁷⁶ utvidgades begreppet näringsbetingade aktier betydligt. Enligt 24 kap 13 § så avses med näringsbetingad andel en andel i ett aktiebolag eller en ekonomisk förening och ägs av en juridisk person som är (1) ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som inte är ett investmentföretag, (2) en svensk stiftelse eller svensk ideell förening, (3) en svensk sparbanks, (4) ett svenskt ömsesidigt försäkringsföretag, eller (5) ett utländskt bolag som hör hemma i en stat inom EES – området och som motsvarar något sådant svenskt företag som avses i 1-4. Dessutom måste andelen vara en kapitaltillgång och uppfylla någon av följande tre villkor: (1) andelen får inte avse marknadsnoterade aktiebolag och ekonomiska föreningar, (2) om andelarna är marknadsnoterade så måste det sammanlagda röstetalet av ägarföretagets samtliga andelar i det ägda företaget motsvara minst 10 procent av röstetalet i det företaget eller (3) om marknadsnoterade andelar betingas av den rörelse som bedrivs av ägarföretaget och det närstående företaget. Vissa tidsvillkor gäller också för marknadsnoterade andelar.⁷⁷

I 24 kap 16 § anges att utdelning på aktier i bolag inom EU också är skattebefriade även om aktierna utgör lagertillgångar. Aktier utgör lagertillgångar exempelvis i bolag som bedriver värdepappersrörelse eller de fall då aktier utgör substitut för omsättningstillgångar, t.ex. byggnadsföretags innehav av aktier i fastighetsförvaltande bolag.

Förutsatt att ovanstående villkor är uppfyllda är det alltså möjligt för ett europabolag, oavsett i vilket medlemsland bolaget har sitt registrerade säte, att erhålla skattefri utdelning på näringsbetingade andelar. En juridisk person kan, om ovan nämnda villkor i 24 kap 13 § IL är uppfyllda, således också äga andelar i såväl ”svenska” europabolag som ”utländska”

---

⁷⁵ Edhall & Rutberg, ”Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering”, SvSkt 8/2004, s 522.

⁷⁶ Se lag (2003:224), och lag (2004:1147).

⁷⁷ Lodin m.fl., Inkomstskatt del 2, s 347.

europabolag och erhålla skattefri utdelning, enligt 24 kap 14 och 16 §§ IL. Beträffande andelar i utländska europabolag så kan andelarna dessutom vara lagertillgångar.

4.4.2 Beskattning på ägarnivå

Vad gäller den löpande beskattningen av delägare i europabolag, behandlas delägarna på samma sätt som delägare i nationella aktiebolag. Delägare i europabolag omfattas även av skattefriheten på kapitalvinster på näringsbetingade andelar. Då en flytt av ett europabolags säte medför att bolaget därefter kommer att betraktas som en utländsk juridisk person, kommer andelarna följaktligen att anses som andelar i ett utländskt aktiebolag. Tidigare omfattades inte sådana andelar av den s.k. tioårsregeln i 3 kap 19 § IL. Därför har denna bestämmelse, i ett nytt tredje stycke, justerats så att skattskyldigheten för kapitalvinster på tillgångar även omfattar utländska aktiebolag till och med det tionde året efter det år då bolaget upphörde att vara svenskt. Detta gäller dock endast under förutsättning att det flyttade bolaget har kvar ett fast driftställe i Sverige vid någon tidpunkt under denna tid. Om inget fast driftställe finns har skattskyldigheten begränsats till fem år efter året då bolaget upphörde att vara svenskt. Motivet till denna ”förkortade karenstid”⁷⁸ är att bolagets ekonomiska band till Sverige i dessa situationer får anses brutna på ett mer definitivt sätt än om bolaget hade haft kvar ett fast driftställe i Sverige.⁷⁹

4.5 Vissa skatterättsliga spørsmål vid gränsöverskridande verksamhet

4.5.1 Kravet på att den överförda egendomen skall bindas till det fasta driftstället i överlåtaren

Enligt artikel 4 i fusionsdirektivet måste den överförda egendomen knytas till ett fast driftställe i överlåtaren för att omedelbar beskattning skall undvikas. Det kan antingen vara ett redan befintligt fast driftställe, eller ett som bildas vid själva ombildningstillfället. Förutom detta krav så skall också framtida vinster och förluster som genereras av den överförda egendomen beaktas vid taxeringen i överlåtaren, vilket innebär att uttagsbeskattning, i vissa situationer, kommer att utlösas vid överföringar av tillgångar och

---

⁷⁸ Min kursivering.

⁷⁹ Prop. 2003/04:134, s 20-21.

skulder trots att de är bundna till ett fast driftställe i överlåtastaten.⁸⁰ Detta kan nämligen ske om det fasta driftstället är undantaget från beskattning i detta land pga. nationella skatteregler eller dubbelbeskattningsavtal.⁸¹

Enligt ovan, se avsnitt 4.3, finns det inte något krav i svensk intern rätt på att tillgångarna och skulderna skall vara knutna till ett fast driftställe. Istället stadgas det 37:12 och 38:7 IL att det övertagande/köpande företaget omedelbart efter fusionen, fissionen respektive verksamhetsavyttringen skall vara skattskyldigt för inkomst av sådan verksamhet som det överlåtande företaget beskattas för. Inkomsten får inte heller helt eller till viss del vara undantagen från beskattning på grund av skatteavtal.⁸²

Fusionsdirektivet säger inget om hur länge tillgångarna måste vara knutna till det fasta driftstället. Det finns inte heller några regler om vad som händer om tillgångarna senare lämnar det fasta driftstället, t.ex. genom att tillgångarna förs över till det land där det övertagande bolaget befinner sig. Frågan är då om medlemsstaterna kan vägra att medge skattefrihet om tillgångarna i det fasta driftstället förs bort strax efter ombildningen. Ståhl anser dock att avsaknaden av krav i fusionsdirektivet på att den överförda egendomen skall vara knuten till det fasta driftstället en viss minsta tid så finns det troligtvis inte stöd att införa regler i svensk rätt som stipulerar att skattefrihet generellt skall vägras i sådana situationer. Ståhl anser vidare att det är tillräckligt att skydda skatteunderlaget genom att det övertagande bolaget är skattskyldigt för egendomen omedelbart efter ombildningen.⁸³ Om egendomen skulle lämna det överlåtande bolagets skattejurisdiktion kan detta land rikta skattekrav mot det övertagande bolaget. I svensk rätt sker detta med stöd av bestämmelsen om uttagsbeskattning i 22 kap 5 § IL. Ståhl anser, vilket överensstämmer med min egen åsikt, att en sådan uttagsbeskattning knappast kan anses strida mot fusionsdirektivet.

---

⁸⁰ Se artikel 4 i Rådets direktiv 90/434/EEG.

⁸¹ Som exempel kan nämnas att skepps- och luftfartsverksamhet, enligt art 8 OECD: s modellavtal, endast skall beskattas i den stat där företagsledningen finns.

⁸² Ståhl, Fusionsdirektivet, s 238f.

⁸³ Ståhl, Fusionsdirektivet, s 244.

4.5.2 Gränsöverskridande resultatutjämnings⁸⁴

Ett företag som bedriver sin verksamhet genom en koncernstruktur med dotterbolag i flera olika länder, drabbas ofta av problemet med att förluster i ett dotterbolag i ett land inte kan dras av mot vinster i ett annat bolag inom koncernen. Detta leder då givetvis till ett skattemässigt högre resultat, vilket ur ekonomisk synpunkt är ofördelaktigt för koncernen i sin helhet.

Detta problem har uppmärksammats av kommissionen genom ett förslag till direktiv om resultatutjämnings mellan bolag inom koncerner med gränsöverskridande verksamhet.⁸⁵ Kommissionen anser att avsaknaden av ett sådant direktiv strider mot tanken om en gemensam inre marknad och att det finns ett starkt behov av en harmonisering av detta område. På grund av rådande oenigheter mellan medlemsstaterna i denna fråga så har dock inget direktiv ännu utfärdats. Avsaknad av harmonisering drabbar självklart europabolag lika hårt som övriga bolag som befinner sig i en koncernstruktur. Möjligheten till resultatutjämnings är dock större om ett företag bedriver sin verksamhet i en legal enhet och endast har fasta driftställen i de olika länderna. Detta förutsätter dock att de medlemsländer, där de fasta driftställena är belägna, tillämpar den s.k. ”credit of taxmetoden” i sina dubbelbeskattningsavtal, se avsnitt 4.4.

Faktumet att det är möjligt att kvitta förluster mot vinster inom en legal enhet, även när verksamheten bedrivs i olika länder i form av fasta driftställen, medför en skattemässig fördel att organisera verksamheten på detta sätt. Europabolagen skulle i detta avseende kunna tjäna på att bedriva verksamhet i utlandet genom fasta driftställen eftersom eventuella förluster vid ett fast driftsställe kan dras av mot vinster i ett annat. Europabolagsformen tillåter gränsöverskridande fusioner, vilket medför fördelen att fusionera ihop ett ”förlustbolag” med ett ”vinstbolag” och på så sätt också utnyttja förlusterna mot vinsterna, vilket i sin tur bidrar till ett skattemässigt lägre resultat.

Ovanstående områden skall endast tjäna som exempel på problemråden för bolag med gränsöverskridande verksamhet. Oriktig prissättning, kvarhållande av skatt i källstaten och

---

⁸⁴ För en utförligare redogörelse se Professor Marjaana Helminen, ”The Tax Treatment of the running of an SE”, European Taxation January 2004.

⁸⁵ Se KOM (90) 595 slutlig utfärdad av kommissionen den 6 december 1990.

underkapitalisering är exempel på andra områden där skatterättsliga problem lätt kan uppkomma. Av utrymmesskäl har jag dock valt att inte närmare beröra dessa områden.

4.6 Fusionsdirektivets utvidgade betydelse

4.6.1 Allmänt och direktivets utveckling

Detta avsnitt kommer att belysa, som rubriken avslöjar, fusionsdirektivets utökade betydelse för associationsformen europabolag. Tonvikten kommer framförallt att läggas på de förändringar som direktiv 2005/19/EG kommer att medföra för beskattningen av europabolagen. Nyss nämnda direktiv kommer dock inte att träda ikraft förrän den 1 januari 2006, vilket leder till en viss osäkerhet vad som skall gälla fram tills dess. Detta kommer därför att diskuteras nedan. Då fusionsdirektivet både aktualiserar bolags- och skatterättsliga spörsmål så kommer texten följaktligen också utgöra en blandning av båda områdena. Anledningen att jag har valt att presentera texten på det viset är för att undvika upprepningar och för göra texten mer levande och lättläst för läsaren.

Det första förslaget om ändringar till fusionsdirektivet lades fram av kommissionen år 1993.⁸⁶ Förslaget omfattade endast två frågor. Den första var vilka företagsformer som skulle omfattas av direktivet och den andra gällde detaljer kring samordningen mellan fusionsdirektivet och moder/dotterbolagsdirektivet. Detta förslag rann dock ut i sanden och det dröjde ända tills år 2003 innan nästa förslag lades fram.⁸⁷ Kommissionens omfattande företagsskattestudie som var färdig 2001 utgjorde tillsammans med förordningen om europabolag stora delar av grunden till detta förslag.⁸⁸ Vid rådets möte den 7 december 2004 nåddes en politisk överenskommelse om att förslaget om ändringar av direktivet skulle antas, under förutsättning att vissa mindre ändringar företogs. Ändringsdirektivet blev offentligt den 17 februari 2005 genom rådets direktiv 2005/19/EG och innehåller många centrala förändringar av fusionsdirektivet.⁸⁹ För det första utvidgas direktivet till att omfatta s.k.

---

⁸⁶ KOM (93) 293 slutlig.

⁸⁷ KOM (2003) 613 slutlig.

⁸⁸ SEC (2001) 1681 och KOM 2001 582 slutlig.

⁸⁹ Direktivets fullständiga namn är: Rådets direktiv 2005/19/EG av den 17 februari 2005 om ändring av direktiv 90/434/EEG om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater, se www.europa.eu.int/eur-lex.

partiell fission.⁹⁰ För det andra införs det också regler för de skattekonsekvenser som inträder när ett europabolag flyttar sitt säte. Slutligen innebär ändringsdirektivet ett förtydligande av de delar som tidigare uppfattats som oklara.

4.6.2 Civilrättsligt underlag

Fusioner och fissioner är till sin karaktär s.k. universalsuccessioner, vilket innebär att samtliga tillgångar överföres till följd av en och samma transaktion. Ett centralt kännetecken för sådana transaktioner är att det överlåtande bolaget upplöses utan likvidation. Detta kan dock inte ske utan stöd i bolagsrättslig reglering. Konsekvensen blir att det inte går att genomföra en fusion eller fission med stöd av fusionsdirektivet, såvida det inte finns underlag för det i den nationella bolagsrätten. Alternativet blir då att genomföra andelsbyten och verksamhetsavyttringar, då dessa transaktionstyper inte kräver stöd i särskilda bolagsrättsliga regleringar utan istället bygger på vanliga köp- och säljavtal mellan parterna.⁹¹

Bolagsrätten inom EU är i dagsläget delvis harmoniserad genom de olika bolagsdirektiven som är implementerade i medlemsländerna. Beträffande fusioner och fissioner så är dessa områden harmoniserade genom tredje⁹² respektive sjätte⁹³ bolagsdirektivet. Problemet är dock att direktiven endast omfattar fusioner och fissioner som sker nationellt, dvs. att gränsöverskridande fusioner inte omfattas av fusionsdirektivet. Enligt artikel 2 och 32.1 i tredje bolagsdirektivet är varje medlemsstat skyldig att implementera direktivets regler om fusioner i nationell rätt. I det sjätte bolagsdirektivet saknas denna skyldighet men om den nationella lagstiftaren vill införa regler om fissioner måste dessa utformas i linje med direktivet. I dagsläget saknas regler om fissioner i svensk bolagsrätt, men i den nya aktiebolagslagen som förväntas träda i kraft den 1 januari 2006 återfinns regler för fissioner i ett eget kapitel; delning av aktiebolag (24 kap).⁹⁴ Vidare anges det i artikel 1 i respektive bolagsdirektiv att fusionerna/fissionerna endast omfattar den publika formen av aktiebolag.

---

⁹⁰ Med partiell fission skall förstås att ett bolag överlåter eller övertar en eller flera verksamhetsgrenar till ett eller flera befintliga eller nybildade bolag utan att för den skull upplösas. Detta skall ske mot vederlag i form av andelar i det eller de övertagande bolaget/bolagen. Dessutom kan det bli fråga om vederlag i kontanta medel. Vederlaget skall dock inte, till skillnad från vad som gäller vid verksamhetsavyttring, lämnas till det överlåtande bolaget utan till andelsägarna i detta bolag.

⁹¹ Ståhl, Fusionsdirektivet, s 36.

⁹² Direktiv 78/855/EEG.

⁹³ Direktiv 82/891/EEG.

⁹⁴ Lagrådsremiss den 6 maj 2004 om ny aktiebolagslag, s 468f.

Den svenska lagstiftaren har dock valt att även privata aktiebolag skall omfattas av fusionsdirektivet. I lagrådsremissen till ny aktiebolagslag föreslås en separat reglering för fissioner av privata aktiebolag.⁹⁵ Som jag nämnde inledningsvis finns det inget bolagsrättsligt stöd för att kunna genomföra fusioner/fissioner mellan bolag med hemvist i olika medlemsstater. Sådana regler saknas helt på gemenskapsnivå och ett medlemsland kan inte helt unilateralt genomföra gränsöverskridande fusioner/fissioner, då en dylik transaktion kräver bolagsrättsligt stöd i såväl det överlåtande som det övertagande bolagets hemvistland.

Slutsatsen blir då att fusionsdirektivets roll inte varit särskilt betydande, då det saknas möjlighet att göra gränsöverskridande fusioner/fissioner utan stöd i nationell bolagsrätt. Fusionsdirektivets tid i skuggan kan dock vara över i och med att det från oktober 2004 är möjligt att bilda europabolag. Dessa bolag har nämligen, som jag nämnde i inledningen av denna uppsats, givits rättsliga förutsättningar i SE-förordningen att kunna genomföra gränsöverskridande ombildningar. Detta sker genom att publika aktiebolag från minst två olika medlemsstater fusioneras till ett europabolag. Sådana fusioner kommer således att regleras i enlighet med det tredje bolagsdirektivet och SE-förordningen. Skattemässigt kommer dock europabolagen styras av reglerna i fusionsdirektivet. Därmed skulle man kunna påstå att fusionsdirektivet fått en allt mer betydande roll. Införandet av denna möjlighet är således ett stort steg i riktning mot en allt mer harmoniserad bolagsrätt inom EU och en effektivare inre marknad.

4.6.3 Fusionsdirektivets tillämplighet på europabolag i dagsläget

De avsnitt av ändringsdirektivet som speciellt gäller för europabolag skall, som tidigare nämnts, inte vara implementerade förrän den 1 januari 2006. Detta föranleder frågan om europabolag i dagsläget skall omfattas av fusionsdirektivets tillämpningsområde. I doktrinen har framförallt Werlauff och Thömmes argumenterat för att europabolag skall omfattas av fusionsdirektivet redan innan ändringsdirektivet trätt i kraft.⁹⁶ Deras argumentation bygger i huvudsak på att artiklarna 3.1 och 10 i förordningen anger att om annat inte följer av särskilda bestämmelser i SE-förordningen, skall europabolag behandlas på samma sätt som nationella publika bolag, vilka givetvis omfattas av fusionsdirektivets tillämpningsområde. Ett annat tungt argument är att det stadgas i ingressen till SE-förordningen att europabolag inte får

⁹⁵ Lagrådsremiss den 6 maj 2004 om ny aktiebolagslag, s 474.

⁹⁶ Werlauff och Thömmes i *European Taxation* 2004, s 24.

behandlas diskriminerande eller oberättigat särbehandlas i förhållande till nationella bolag.⁹⁷ Då nationella bolag kan genomföra transaktioner som omfattas av fusionsdirektivet med skattebefriande konsekvenser i form av uppskov, anser nyss nämnda personer, att samma även borde gälla för europabolag. Det som skulle tala emot en sådan argumentation är att skatterätten uttryckligen undantas från förordningens tillämpningsområde i stycke 20 i ingressen. Skatterätten är således ett område som skall regleras av den nationella lagstiftningen i respektive medlemsland och utifrån eventuell gemenskapslagstiftning, t.ex. moder/dotterbolagsdirektivet och fusionsdirektivet från den 1 jan 2006. Jag förenar mig med slutsatsen, som Ståhl anger, i sin studie av fusionsdirektivet, att europabolagens ställning är oklar, men att det inte kan uteslutas att europabolagen omfattas av fusionsdirektivet trots att ändringsdirektivet ännu inte har trätt i kraft.⁹⁸

Oavsett fusionsdirektivets tillämplighet på europabolagen så omfattas europabolag redan nu av svensk implementeringslagstiftning. I 2 kap 4 § IL skall europabolag, som enligt ovan, vid tillämpningen av IL räknas som aktiebolag. Konsekvensen blir att europabolag med säte i Sverige skatterättsligt behandlas på samma sätt som svenska aktiebolag, medan europabolag med säte i något annat medlemsland, klassificeras som utländska bolag. Den svenska lagstiftningen avseende fusioner, fissioner, verksamhetsavyttringar och andelsbyten är således per automatik tillämpliga på transaktioner som innefattar europabolag.⁹⁹

4.6.4 Anpassning av svensk skattelagstiftning till följd av ändringar i fusionsdirektivet

Fusionsdirektivets syfte är som sagt att stimulera gränsöverskridande omstruktureringar inom EU genom att undvika omedelbar beskattning till följd av en omstrukturering.

Bestämmelserna i fusionsdirektivet avser dock att beskattning skall ske, men då vid en senare tidpunkt. I det nuvarande fusionsdirektivet finns det följande fyra olika förfaringssätt för att undvika beskattning: fusioner, fissioner, verksamhetsavyttringar och andelsöverlåtelser.

Genom de ändringar som direktiv 2005/19/EG kommer att medföra så kommer de nämnda förfaringssätten att kompletteras med två nya: partiella fissioner och flyttning av det

---

⁹⁷ Rådets förordning (EG) nr 2157/2001, stycke 5 i preambeln.

⁹⁸ Ståhl, Fusionsdirektivet – Svensk beskattning i EG-rättslig belysning, s 192f.

⁹⁹ Prop. 2003/04: 134, s 16f och 24f.

registrerade sätet för europabolag och europeiska kooperativa föreningar. Fusionsdirektivet omfattar endast gränsöverskridande transaktioner. I delbetänkandet av 2002 års företagsskattegrupp, som presenterades i SOU 2005:19, anges att den svenska regleringen så långt som möjligt skall vara densamma för både inhemska och gränsöverskridande transaktioner.¹⁰⁰

När ändringsdirektivet träder i kraft så kommer fusionsdirektivet kompletteras med en rad av bestämmelser som gäller flytt av europabolags säte.¹⁰¹ I artikel 1b kommer det stadgas att varje medlemsstat skall tillämpa direktivet på europabolag som flyttar sitt registrerade säte¹⁰² från en medlemsstat till en annan medlemsstat. Flyttning av registrerat säte definieras i artikel 2j som ”en transaktion varigenom ett europabolag eller en europeisk kooperativ förening utan att det medför bolagets avveckling eller bildande av en ny juridisk person flyttar sitt säte från en medlemsstat till en annan medlemsstat”.¹⁰³ De nya bestämmelserna om flytt av registrerat säte har tagits in i tre artiklar i en ny avdelning i fusionsdirektivet; IVb.

Bestämmelserna innebär i korthet att om ett bolags tillgångar och skulder stannar kvar vid ett fast driftställe i den medlemsstat där sätet flyttas ifrån, skall inte flytten utlösa någon omedelbar beskattning av europabolaget, under förutsättning att avskrivningar på tillgångarna fortlöper på så vis som om flytten inte hade ägt rum, dvs. verksamheten skall fortgå som tidigare trots att sätet har flyttats till ett annat medlemsland. Denna möjlighet till ”uppskov” av beskattningen bygger på den inom skatterätten centrala kontinuitetsprincipen, vilken innebär att omedelbar beskattning skall undantas i den stat där det fasta driftstället ligger under förutsättning att tillgångarna stannar kvar vid det fasta driftstället. Kontinuiteten gäller således endast i den stat där det fasta driftstället ligger och inte i den stat där sätet flyttats till. Vilka skatteregler som gäller där regleras alltså inte av fusionsdirektivet.¹⁰⁴

---

¹⁰⁰ Innerstedt, ”Sverige införlivar det ändrade fusionsdirektivet”, SvSkT 4/2005, s 191.

¹⁰¹ Ändringsdirektivet omfattar även flytt av europeiska kooperativa föreningar (SCE-föreningar).

¹⁰² På engelska benämns säte som ”registered office”.

¹⁰³ Rådets direktiv 2005/19/EG, punkt 3.

¹⁰⁴ SOU 2005:19, s 173f.

4.7 Skatterättsliga för- och nackdelar

Edhall och Rutberg¹⁰⁵ anser att europabolagsformen medför en möjlighet till lägre administrationskostnader, ett gemensamt legalt ramverk för verksamhet på den gemensamma marknaden, och framförallt, ökade möjligheter för bolag att genomföra omstruktureringar över landgränserna inom EU; genom fusion, bildande av holdingbolag eller genom flyttning av bolagets säte. Europabolagen innebär också en ökad flexibilitet på marknaden då endast sätet och huvudkontoret behöver flyttas om bolaget vill flytta utomlands till skillnad från tidigare då aktiebolagen först var tvungna att avvecklas och sedan startas upp på nytt i utlandet. Inom den finansiella sektorn, t.ex. bankbranschen förutspås att europabolagsformen kommer att bli ett slagkraftigt alternativ till de redan befintliga associationsformerna. Anledningen till att just banker anges som exempel på bransch som kommer att dra nytta av europabolagsformen är att det skulle underlätta bankernas egen finansiering samt att det kan finnas politiska och pedagogiska fördelar med att skylta mot omvärlden med en legal enhet istället för ett nationellt bolag i varje land som företaget bedriver verksamhet i.¹⁰⁶

En skatterättslig nackdel är emellertid att det inte finns ett enhetligt skattesystem inom EU. Som jag nämnt ovan finns det lika många skatterättsliga regleringar av europabolag som det finns medlemsstater, dvs. 25 stycken. Detta leder till en viss svåröverskådlighet och problem i förutsägbarheten inför transaktioner där europabolag är inblandade, vilket i sig kan vara positivt för advokatbyråer i Sverige och utomlands som kommer få in fler ärenden. En annan nackdel är att vid fusion, enligt artikel 2.1 i SE-förordningen, så kan sannolikt inte gamla underskott i utländska bolag tas till vara vid beskattning i Sverige om det övertagande bolaget är ett svenskt SE. Slutligen så kan avräkning av utländsk skatt innebära en nackdel om den har en lägre skattesats i utlandet än i Sverige. Då kan inte full avräkning ske vilket leder till en högre skattbelastning.¹⁰⁷

---

¹⁰⁵ Advokater och delägare på Mannheimer Swartling Advokatbyrå i Stockholm.

¹⁰⁶ Edhall & Rutberg, "Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering", SvSkt 8/2004, s 515.

¹⁰⁷ Andersson Annika, Mannheimer Swartling, OH-presentation 11 november 2004.

5. Avslutande kommentarer

Ett europabolag är, som framgått ovan, en europeisk associationsform för gränsöverskridande verksamhet i aktiebolagsform. Bolaget är en juridisk person med aktiekapital fördelat på aktier och kan liknas vid ett publikt aktiebolag som kan verka inom hela EU utan att bilda särskilda dotterbolag. För svenska bolag så innebär europabolagsformen flera nya möjligheter. Av framställningen ovan har det framgått att europabolagen regleras på övergripande nivå av SE-förordningen och de EG-rättsliga direktiv som finns på området. En del områden, däribland skatterätten, är dock inte reglerad på gemenskapsnivå utan där kan varje medlemsstat själv anpassa reglerna för europabolagsformen efter nationella förhållanden. Det förhållande att inte all lagstiftning om europabolag är reglerat på gemenskapsnivå kan ses som både positivt och negativt. Positivt för att varje land har kvar sin självbestämmanderätt och möjligheten att anpassa lagstiftningen efter interna förhållanden och negativt då regelsystemet tenderar att bli oerhört komplext och svåröverblickat när det finns lika många skatterättsliga regleringar av europabolagsformen som det finns medlemsländer i EU, vilket för närvarande är 25 stycken till antalet.

En av de främsta fördelarna, som jag kan se, med europabolagsformen är att den ökar möjligheterna för stora företag med en global verksamhet att skapa en enklare företagsstruktur som sträcker sig över nationsgränserna. Lite tillspetsat skulle man kunna säga att europabolagets ”nation” utgörs av alla medlemsstater i EU eftersom ett europabolag kan vara verksamt i samma bolagsform i flera länder samtidigt. En annan fördel är att europabolagen kan bildas genom gränsöverskridande fusioner, vilket i dagsläget är en omöjlighet för nationella aktiebolag. Ett europabolag kan också, till skillnad från nationella aktiebolag, flytta sitt registrerade säte inom EU: s gränser utan att bolaget för den skull behöver likvideras och nybildas i den andra medlemsstaten. Detta innebär att ett europabolag som är bildat och har sitt registrerade säte i Sverige t.ex. kan flytta sitt säte till Danmark. I och med flytten så kommer bolaget att upphöra att vara svenskt och istället betraktas som en utländsk juridisk person. Därmed övergår bolaget också från att ha varit obegränsat skattskyldig i Sverige till att vara begränsat skattskyldig för den eventuella verksamhet som kommer att bedrivas inom svensk skattejurisdiktion.

Trots ovan nämnda fördelar så har europabolagsformen inte blivit någon succé, i varje fall inte för svensk del. Enligt uppgift från Bolagsverket i Sundsvall så finns det i nuläget endast tre europabolag registrerade i Sverige¹⁰⁸. Dessa bolag är dock s.k. ”papperskonstruktioner” utan någon egentlig verksamhet. Den nordiska bankkoncernen Nordea har dock offentliggjort att de skall omstrukturera hela bankkoncernen under ett europabolag med säte i Sverige.¹⁰⁹ Enligt uppgift så kommer denna omstrukturering äga rum först under år 2007.¹¹⁰ Möjliga fördelar för Nordea som europabolag kan vara att hela koncernen efter ombildningen endast kommer att omfattas av ett lands lagstiftning och finansinspektion och att det räcker med en gemensam uppsättning av bolagsorgan för hela Nordea, samt att bolaget bara behöver upprätta en årsredovisning.¹¹¹

En anledning till att så få europabolag har bildats i Sverige kan vara att bolagsformen framförallt riktar sig till de riktigt stora bolagen som har gränsöverskridande verksamhet.¹¹² I Sverige är dock de flesta aktiebolagen enmansbolag, vilket gör att europabolagsformen aldrig blir aktuell för deras verksamheter. En annan orsak, enligt min synpunkt, är att det saknas harmonisering av skattelagstiftningen inom EU. Det är oerhört komplext och svårt att sätta sig in i alla medlemsstaters nationella skattelagstiftningar, vilket sannolikt medför att många företag inte vågar ta steget fullt ut och satsa på europabolagsformen. Att den skattemässiga regleringen av europabolag är komplex, kan ur ett rådgivarperspektiv, vara positivt då de företag som vill ombildas till ett europabolag troligtvis kommer att efterfråga mycket juridiska tjänster. Avsaknaden av en harmoniserad skatterätt är dock till syvende och sist ett hinder mot att EU skall fungera som inre marknad och för att råda bot på denna harmoniseringsbrist har en mängd av skiftande kvalitet presenterats, om hur en harmonisering av skatterätten inom EU skall kunna genomföras. Två sådana förslag är Home State Taxation (HST) och Common-base taxation (CBT). HST innebär, lite förenklat, att bolagen endast skall omfattas av skattelagstiftningen i de medlemsland där bolaget har sin hemvist (registrerat). CBT bygger på idén om att en koncerns sammanlagda inkomst skall beskattas enligt samma skattelagstiftning oavsett i vilka länder som bolagen i koncernen befinner sig.

---

¹⁰⁸ Bolagen heter: Bolagsstiftarna International SE, Startplattan 39001 SE och Startplattan 39002 SE.

¹⁰⁹ Hallgren Mats, Svenska Dagbladet, den 8 oktober 2004, ”Nordea först ut som Europabolag”.

¹¹⁰ Enligt uppgift från Boo Ehlin, pressansvarig för Nordea i Sverige, den 30 september 2005. Anledningen till att ombildningen har blivit fördröjd sägs vara att EU ännu inte är redo för att europabolagsformen skall kunna tillämpas fullt ut.

¹¹¹ ”The European Company and Sweden as first mover”, powerpointpresentation av Annika Andersson, biträdande jurist på Mannheimer Swartling Advokatbyrå, den 19 februari 2004.

¹¹² Enligt samtal med Hans Lind, bolagsjurist på Bolagsverket i Sundsvall, den 28 september 2005.

Därefter skall bolagsskatten portioneras ut till de berörda medlemsstaterna efter vissa förutbestämda kriterier.

Då ett europabolag som har sitt registrerade säte i Sverige inte omfattas av någon särskild gynnsam skattelagstiftning i Sverige utan skall behandlas som svenska aktiebolag, finns det en risk att svenska europabolag flyttar sitt registrerade säte till ett annat medlemsland som har förmånligare skattelagstiftning, s.k. ”forum-shopping”. Ur ett skatterättsligt perspektiv torde det vara särskilt intressant att flytta ett europabolags säte till någon av de nya medlemsstaterna i EU, exempelvis Estland med en bolagsskattesats på 0 %.¹¹³ Med anledning av dessa möjligheter anser jag att det är oerhört viktigt att de politiska makthavarna i Sverige tänker efter och aktivt försöker sträva efter att behålla så många företag som möjligt i Sverige. För att detta skall lyckas, enligt min åsikt, behövs det ett tryggt och positivt företagsklimat som speglas av långsiktigt tänkande och pålitliga regler, i synnerhet beträffande skattelagstiftningen. De makthavande politikerna måste således hålla ögonen öppna och ständigt blicka ut över den ”europeiska horisonten”, för att kunna stämma av vad som händer i omvärlden.

---

¹¹³ Rabe, Skattelagstiftningen, s 891.

6. Käll- och Litteraturförteckning

Offentligt tryck

Författningar

Aktiebolagslagen (1975:1385)

Lag (1998:1601) om uppskov med beskattningen vid andelsbyten

Lag (1998:1602) om uppskov med beskattning vid andelsöverlåtelser inom koncerner

Lag (1998:1603) om beskattning vid fusioner, fissioner och verksamhetsöverlåtelser

Inkomstskattelagen (1999:1229)

Lag (2003:224) och lag (2004:1147) om ändring i inkomstskattelagen.

Lag (2004:575) om europabolag

Förordning (2004:703) om europabolag

Lagrådsremiss den 6 maj 2004 om ny aktiebolagslag

Förarbeten

Ds 2003:15 Promemoria om förslag till lag om europabolag

SOU 2003:71 Internationell redovisning i svenska företag

SOU 2005:19 Beskattning vid omstruktureringar enligt fusionsdirektivet

Prop. 1994/95:52 Beskattningen vid gränsöverskridande omstruktureringar inom EG, m.m.

Prop. 2003/04:112 Europabolag

Prop. 2003/04:134 Beskattning av europabolag

Prop. 2004/05:24 Internationell redovisning i svenska företag

SkU10: 1994/95 Inkomstbeskattning vid gränsöverskridande omstruktureringar

EG-rätt

Förordning och Direktiv

Rådets förordning (EG) nr 2157/2001 av den 8 oktober 2001 om stadga för europabolag

Rådets direktiv 90/434/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater.

Rådets direktiv 90/435/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater.

Rådets direktiv 2003/123 EG av den 22 december 2003 om ändring i rådets direktiv 90/435/EEG om ett gemensamt beskattningssystem för moderbolag och dotterbolag hemmahörande i olika medlemsstater.

Rådets direktiv 2005/19/EG av den 17 februari 2005 om ändring av direktiv 90/434/EEG om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater.

Kommissionsförslag

KOM (93) 293 slutlig. Förslag till ändring av rådets direktiv 90/434/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater.

KOM (2001) 582 slutlig. Förslag till ändring av rådets direktiv 2003/49/EG om ett gemensamt system för beskattning av räntor och royalties som betalas mellan närstående bolag i olika medlemsstater.

KOM (2003) 613 slutlig. Förslag till ändring av rådets direktiv 90/434/EEG av den 23 juli 1990 om ett gemensamt beskattningssystem för fusion, fission, överföring av tillgångar och utbyte av aktier eller andelar som berör bolag i olika medlemsstater.

Litteratur

Bernitz & Kjellgren, Europarättens grunder, Norstedts Juridik, Stockholm 1999

Lodin Sven-Olof, Lindencrona Gustaf, Melz Peter, Silfverberg Christer, Inkomstskatt en läro- och handbok i skatterätt del 1 & 2, Studentlitteratur, Lund 2005

Ståhl Kristina, Fusiondirektivet: svensk beskattning i EG-rättslig belysning, Iustus, Stockholm 2005

Mattsson Nils, Svensk internationell beskattningsrätt, Norstedts Juridik, Stockholm 2004

Rodhe Knut, Aktiebolagsrätt bearbetad av Rolf Skog, Norstedts Juridik, Stockholm 2002

Artiklar

Edhall Klaes & Rutberg Anne, "*Europabolag - ett verktyg för gränsöverskridande omstrukturering*", SvSkt 8/2004

Hall Mikael & Lundgren Claes, "*Europabolag*", SvSkT 10/2003

Hallgren Mats, "*Nordea först ut som Europabolag*", Svenska Dagbladet, den 8 oktober 2004,

Helminen, Marjaana, "*The Tax Treatment of the running of an SE*", European Taxation, 2004.

Innerstedt, Klas, "*Sverige införlivar det ändrade fusionsdirektivet*", SvSkT 4/2005

Skog Rolf & Munck Johan, *Aktiemarknadsnämndens uttalande*, 2004:23

Svernlöv Carl & Blomberg Erik, "*Europabolag- en ny associationsform 2004*", Ny juridik 2003:3

Werlauff & Thömmes, "*EC law Aspects of the Transfer of Seat of an SE*", European Taxation 2004

Övriga källor

Muntliga källor

Andersson Annika, Mannheimer Swartling, OH-presentation om europabolag, 11 november, 2004.

Ehlin Boo, pressansvarig för Nordea i Sverige

Fagerfjäll Elleonor, Adjunkt på Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, undervisningsmaterial från kurserna internationell personbeskattning och skatterätt II.

Lind Hans, bolagsjurist på Bolagsverket i Sundsvall

Internet

IBFD: s rapport” *Survey on the Societas Europaea*”, september 2003,
http://europa.eu.int/comm/taxation_customs/publications/reports_studies/taxation/societas_europea/survey.pdf.